

Etelä-Hämeen ympäristöterveys

7.12.2023

Drno YT/103/2023/9.11.2023

Uudenmaan ELY

PL 36

00521 Helsinki

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausunto ELY-keskukselle koskien kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n 400 kV:n voimalinjahoidon rakentamista.

Lausunto Uudenmaan ELY pyytää lausuntoa Fingrid Oyj:n voimalinjahankkeen 400 kV:n rakentamiselle. ELY:n viite: UDELY/2145/2023.

Etelä-Hämeen ympäristöterveys näkee sähköverkon siirtokapasiteetin kasvattamisen positiivisena kehityksenä, jolla edesautetaan yhteiskunnan sähkönsiirtokapasiteetin lisäämistä.

Rakentamisvaiheessa tulee ottaa huomioon ympäristöarvot sekä ihmisen terveys lakeja ja asetuksia noudattaen. On tärkeää, että rakentaminen ei pilaa naapurustojen talousvesikaivoja, eikä pinta- tai pohjavesiä. Ihmisiin kohdistuva haitta rakentamisvaiheessa ei saa ylittää terveyshaitan kynnysarvoja ulko- eikä sisätiloissa. Herkät kohteet kuten sairaalat, koulut, päiväkodit, vanhusten hoivalaitokset on otettava erityisesti huomioon työn suunnittelu- sekä toteutusvaiheessa.

RIIHIMÄEN KAUPUNKI
Etelä-Hämeen ympäristöterveys

Keijo Paakkunainen
Ympäristöterveystarkastaja

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

lausuntopyyntö 9.11.2023, UUDELY/2145/2023

Hausjärvi -Sipoo 400 kilovoltin voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Fingrid Oyj:n hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin sähkönsiirtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Fingridin Anttilan sähköasemalle. Tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeista riippuen kyseessä on joko yhden tai kahden 400 kilovoltin voimajohdon sähkönsiirtoyhteys. Rakennettavan voimajohtoreitin pituus on tarkasteltavasta vaihtoehdosta riippuen noin 58–66 kilometriä. Välillä Puujaa-Kalliomäki sekä välillä Soinila-Anttila tarkastellaan yhtä reittivaihtoehtoa. Välillä Kalliomäki-Soinila tarkastellaan viittä vaihtoehtoja voimajohtoreittiä. Reittisuunnittelussa on pyritty hyödyntämään nykyisiä voimajohtoreittejä mahdollisimman paljon. Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska se rajoittaisi valtakunnallista sähkönsiirtoa.

Johtoreitin läheisyyteen sijoittuu taajama-alueita sekä kyliä ja johtoreitin läheisyydessä on asutusta lähes koko alueella. Asuin- ja lomarakennusten määrät 100 metrin säteellä johtoreittisuunnitelmasta on 23–32 rakennusta ja 50 metrin säteellä 1–3 rakennusta riippuen vaihtoehdosta. Lähimmillään yksi lomarakennus sijaitsee nykyisen johtolinjan keskilinjasta noin 15 metrin etäisyydellä.

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
-vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö lausuu asiasta seuraavaa:

Arviointiohjelmaan on kartoitettu voimajohtoreitin lähialueen asuin- ja lomarakennukset 300 metrin etäisyydelle saakka. Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö pitää tarpeellisenä tuoda esille sijaitseeko kartoitetuilla etäisyyksillä päiväkotia, kouluja, vanhusten hoitolaitoksia, sairaaloita tai muita vastaavia helposti häiriintyviä kohteita. Mikäli näitä esiintyy, on tarpeellista arvioida hankkeen vaikutuksia myös niihin. Tietoja olisi hyvä täydentää myös rakentamattomien rakennuspaikojen tiedoilla vastaavalla

etäisyydellä asuinrakennusten, loma-asuntojen ja häiriintyvien kohteiden osalta.

Muilta osin arviointiohjelmasta ei ole huomautettavaa.

Ympäristöterveydenhuollon
ylitarkastaja

Erja-Riitta Tarhanen

Tiedoksi Etelä-Hämeen ympäristöterveys
Hyvinkään kaupunki, ympäristöterveys
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, ympäristöterveys
Porvoon ympäristöterveydenhuolto

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI
Puhelinvaihde: 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ESAVI/43398/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/43398/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Tarhanen Erja-Riitta 07.12.2023 12:23

Uudenmaan ELY-keskuskirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausuntopyyntö 9.11.2023, UUDELY/2145/2023

Finavia Oyj:n lausunto Fingrid Oyj:n Hausjärvi – Anttila 400 kV voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt Finavia Oyj:ltä lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, joka koskee Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohanketta Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle. Lausunto on pyydetty toimittamaan 8.12.2023 mennessä.

Finavian muistuttaa, että kuten YVA-ohjelmassa on esitetty, voimajohtolinja sijaitsee osalla matkaa alueella, jossa yli+30 m AGL (maanpinnasta) korkeuteen ulottuvat pylväävät edellyttävät lentoesteluvan. Samoin myös pylväiden/johtojen asentamiseen käytettävät laitteet, rakenteet tai menetelmät edellyttävät ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaisen lentoesteluvan, mikäli ulottuvat laissa sanotulla alueella yli +30 m AGL.

Lisätietoa lentoestelupaprosessista löytyy Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien verkkosivuilta: <https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-lupaa-lentoesteelle>.

Lisätiedot

Lisätietoja Finaviassa antaa asiantuntija Juha Joutsen, puhelin 020 708 2326, juha.joutsen@finavia.fi.

FINAVIA OYJ

Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

Kirsi Pitkäranta
ympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus

D/334/11.00.03/2023

89 §

Lausuntopyyntö YVA-ohjelmasta/Fingrid Oyj:n 400kV:n voimajohtohanke, Hausjärvi-Sipoo

Ympäristölautakunta 30.11.2023 89 §

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) YVA-lain mukaisena hankkeen yhteysviranomaisena pyytää Hausjärven ympäristölautakunnan lausuntoa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma), joka koskee Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta Hausjärven Puujaalta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Lausuntopyyntö on liitteenä. Lausunto on pyydetty toimittamaan viimeistään 8.12.2023 mennessä osoitteella kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi ja ilmoittamaan viitteeksi asian dnro UDELY/2145/2023.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tunnistetaan, arvioidaan ja kuvataan Hausjärven Puujaan ja Porvoon/Sipoon Anttilan välisen 400 kilovoltin voimajohtohankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. YVA-menettely jakautuu kahteen päävaiheeseen, jotka ovat arviointiohjelma ja arviointiselostus. Arviointiohjelma on suunnitelma tarvittavista selvityksistä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä.

Hankkeessa tarkastellaan uuden voimajohtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58-66 kilometriä riippuen toteutuvasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Puujaan ja Kalliomäen sekä Soinilan ja Anttilan välillä voimajohto voidaan rakentaa pääosin nykyisen voimajohdon rinnalle. Kalliomäen ja Soinilan välillä reittivaihtoehdot sijoittuvat pääasiassa uuteen maastokäytävään ja välillä tarkastellaan kaikkiaan viittä vaihtoehtoista voimajohtoreittiä: Kalliomäki-Toukola-Ridasjärvi-Soinila (VE1), Kalliomäki-Toukola-Rajasuo-Soinila (VE2), Kalliomäki-Ridasjärvi-Lamminmäki-Soinila (VE3), Kalliomäki-Rajasuo-Soinila (VE4), Kalliomäki-Pahalamminsuo-Soinila (VE5). Reittivaihtoehtoista neljä sijoittuu Hausjärven kunnan alueelle.

Voimajohtoreitti sijoittuu alueelle, jossa on monimuotoista yhdyskuntarakennetta: taajamia, kyläalueita sekä metsä- ja peltoalueita. Johtoreittiosuuksien jaksot 1 (Puujaa-Kalliomäki) ja 3 (Soinila-Anttila) ovat harvimminkin asuttuja, kun taas jaksolle 2 eri vaihtoehtoihin sijoittuu enemmän asutusta. Jaksolla 2 on eri vaihtoehtojaksojen mukaan 23-32 kpl asuin- ja lomarakennuksia 100 metrin säteellä johtoreittisuunnitelmasta.

Hankkeessa ympäristövaikutusten arviointi on painotettu seuraaviin merkittävimmiksi tunnistettuihin vaikutuksiin: ilmastovaikutukset, Johtoalueen levenemisen vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja elinympäristöjen jatkuvuuteen, vaikutukset luontoarvoihin ja luonnon monimuotoisuuteen koko hankealueen näkökulmasta, vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, vaikutukset lähi- ja kaukomaisemaan, vaikutukset arkeologisesti merkittäviin kohteisiin.

Arviointiohjelma on luettavissa osoitteessa
<http://www.ymparisto.fi/FingridHausjarviAnttila400kvYVA>

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta toteaa, ettei sillä ole erityistä lausuttavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta./ys

Ympäristölautakunta

Kokouspäivämäärä

Pykälä (§)

2

30.11.2023

89

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.**Liitteet** Lausuntopyyntö**Valmistelija(t)** Ympäristösihteeri Toni Haavisto, Kaavoittaja Pekka Säteri**Täytäntöönpano** Ote:
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi),
UUDELY/2145/2023
Tiedoksi:
Kunnanhallitus

Ympäristölautakunta

Kokouspäivämäärä

Pykälä (§)

3

30.11.2023

89

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Oikaisuvaatimus-
viranomainen****Pöytäkirja
nähtävänä****Tiedoksianto**

Asianosaiset:

Jakelussa mainitut

**Lausuntopyyntö Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta
ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunnot tulee toimittaa kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, viimeistään **8.12.2023**. Viitteeksi dnro UUDELY/2145/2023.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Annukka Engström, puh. +358 295 021 112.

Arviointiohjelma ja kuulutus ovat osoitteessa:

www.ymparisto.fi/FingridHausjarviAnttila400kvYVA

Asiakirjan on sähköisesti hyväksynyt tarkastaja Leila Laine. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

JAKELU

Hausjärven kunta, hausjarvi(at)hausjarvi.fi
Hausjärven kunta, kaavoitus
Hausjärven kunta, ympäristölautakunta, ymparisto(at)hausjarvi.fi
Riihimäen kaupunki, Etelä-Hämeen ympäristöterveys, ytos(at)riihimaki.fi
Hyvinkään kaupunki, kirjaamo(at)hyvinkaa.fi
Hyvinkään kaupunki, kaavoitus
Hyvinkään kaupunki, ympäristöviranom., ymparistopalvelu(at)hyvinkaa.fi
Hyvinkään kaupunki, ympäristöterveys, ymparistoterveys(at)hyvinkaa.fi
Mäntsälän kunta, kirjaamo(at)mantsala.fi
Mäntsälän kunta, kaavoitus,
Mäntsälän kunta, ympäristöviranomainen, yaktoimisto(at)tuusula.fi
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, yaktoimisto(at)tuusula.fi
Pornaisten kunta, kunta(at)pornainen.fi
Pornaisten kunta, kaavoitus
Pornaisten kunta, ympäristöviranomainen, ymparistonsuojelu(at)askola.fi
Pornaisten kunta, ympäristöterveys, ymparistoterveydenhuolto(at)porvoo.fi
Porvoon kaupunki, kirjaamo(at)porvoo.fi
Porvoon kaupunki, kaavoitus

UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 021 000

Allekirjoitettu sähköisessä asianhallintajärjestelmässä
7.12.2023, Tammilehto Noora, Hallintosuunnittelija

Kirjaamo

PL 36, 00521 Helsinki

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

9.11.2023

Porvoon kaupunki, ympäristönsuojelu, ymparistonsuojelu(at)porvoo.fi
Porvoon kaupunki, ympäristöterveys, ymparistoterveydenhuolto(at)porvoo.fi
Sipoon kunta, kirjaamo(at)sipoo.fi
Sipoon kunta, kaavoitus
Sipoon kunta, ympäristönsuojelu, ymparistonsuojelu(at)sipoo.fi
Sipoon kunta, ympäristöterveys, ymparistoterveydenhuolto(at)porvoo.fi
Uudenmaan liitto, toimisto(at)uudenmaanliitto.fi
Hämeen liitto, hameenliitto(at)hame.fi
Väylävirasto, kirjaamo(at)vayla.fi
Traficom, kirjaamo(at)traficom.fi
Finavia Oyj, ymparisto(at)finavia.fi
Fintraffic Lennonvarmistus Oy, info(at)fintraffic.fi
Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo,
kirsi.toivonen(at)porvoonmuseum.fi, riikka.mustonen(at)porvoonmuseum.fi
Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo, Hämeenlinnan kaupunginmuseum,
kaupyunginmuseum(at)hameenlinna.fi
Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo, Helsingin kaupunginmuseum,
kaupyunginmuseum(at)hel.fi
Työ- ja elinkeinoministeriö, kirjaamo.tem(at)gov.fi
Energiavirasto, kirjaamo(at)energiavirasto.fi
Säteilyturvakeskus, stuk(at)stuk.fi
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat,
kirjaamo.etela(at)avi.fi, ymparistoluvat.etela(at)avi.fi
Pääkaupunkiseudun vesi, arto.kallio(at)hsy.fi
Metsähallitus, kirjaamo(at)metsa.fi, asko.ijas(at)metsa.fi
Luonnonvarakeskus, kirjaamo(at)luke.fi
Suomen metsäkeskus, kirjaamo(at)metsakeskus.fi
Puolustusvoimat, 1. Logistiikkarykmentti, kirjaamo.1logr(at)mil.fi
Puolustusvoimat, 2. Logistiikkarykmentti, kirjaamo.2logr(at)mil.fi
Hämeen ely-keskus, kirjaamo.hame(at)ely-keskus.fi

TIEDOKSI

Fingrid Oyj, Satu Vuorikoski, etunimi.sukunimi(at)fingrid.fi
Sitowise Oy, Heli Nukki, etunimi.sukunimi(at)sitowise.com
Uudenmaan ELY-keskus, Annukka Engström, annukka.engstrom(at)ely-keskus.fi
Hämeen ELY-keskus, Kirsi Lehtinen, kirsi.lehtinen(at)ely-keskus.fi
Suomen luonnonsuojeluliitto, lausunnot(a)sll.fi
Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Hämeen piiri, etela-hame(at)sll.fi
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri, uusimaa(at)sll.fi
Metsänhoitoyhdistys Kanta-Häme, kantahame(at)mhy.fi
Metsänhoitoyhdistys Uusimaa, jarmo.sulopuisto(at)mhy.fi
Metsänhoitoyhdistys Eteläinen Metsäreviiri ry. niklas.furu(at)revir.org

UUDELY/2145/2023

9.11.2023

Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys, hausjarvi-riihimaki(at)rhy.riista.fi
Hyvinkään riistanhoitoyhdistys, hyvinkaa(at)rhy.riista.fi
Mäntsälän riistanhoitoyhdistys, mantsala(at)rhy.riista.fi
Pornaisten riistanhoitoyhdistys, pornainen(at)rhy.riista.fi
Porvoon riistanhoitoyhdistys, porvoo(at)rhy.riista.fi
Sipoon riistanhoitoyhdistys, lasse.karjalainen(at)elisanet.fi
Porvoon Seudun Lintuyhdistys ry, susanne.nakari(at)gmail.com
Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry,
apus(at)apus.birdlife.fi
Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry. khly(at)birdlife.fi

Tämä asiakirja UUELY/2145/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2145/2023 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Laine Leila 09.11.2023 10:08

07.12.2023

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-
keskus
Laine Leila
PL 36
00521 Helsinki

**Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto: Fingrid
Oyj:n 400kV:n voimajohto välillä Sipoo-Hausjärvi**

HEL 2023-014282 T 11 01 05

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kantaverkon vahvistamista, jota Fingrid Oyj suunnittelee Hausjärven Puujaan ja Porvoon ja Sipoon rajalla sijaitsevan Anttilan sähköaseman välille. Reittisuunnittelussa voidaan hyödyntää kantaverkon nykyisiä voimajohtoalueita hankealueen pohjoisosassa sekä etelässä, uutta voimajohtoyhteyttä suunnitellaan 400 kilovoltin voimajohtona Hausjärven Kalliomäen ja Anttilan välille. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo.

Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristöjen ja maiseman sekä arkeologian vaalimisen näkökulmasta ja ottaa lausunnossaan kantaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan Hyvinkään kaupungin ja Mäntsälän kunnan osalta.

Maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt

Maisemavaikutusten ja visuaalisten vaikutusten arviointi ulotetaan koko sille alueelle, jolle voimajohtoon arvioidaan näkyvän. Tarkastelualueella tarkoitetaan tässä yhteydessä kullekin vaikutustyyppille määritettyä aluetta, jolla kyseistä ympäristövaikutusta selvitetään ja arvioidaan.

Keskeisiä arvioitavia vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyen ovat mm. seuraavat: Vaikutukset arvokkaille maisema- ja kulttuuriympäristöalueille, sekä vaikutukset maisemakuvassa erityisesti metsäisillä selännealueilla, joki- ja järviolueilla, avoimilla soilla ja peltoaukeilla sekä kylämiljöössä. Lisäksi arvioidaan vaikutuksia lähialueen asukkaiden ja loma-asukkaiden sekä virkistyskäyttäjien kokemaan maisemakuvaan.

07.12.2023

Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtöaineistona käytetään alueelle laadittuja selvityksiä, valtakunnallisia ja maakunnallisia inventointiaineistoja, museoviranomaisten, Uudenmaan ja Kanta-Hämeen liiton sekä ympäristöhallinnon paikkatietoaineistoja, Maanmittauslaitoksen kartta- ja korkeusmalliaineistoja sekä mahdollisia muita alueelle laadittuja raportteja.

Tärkeimmistä johtoreittien varrelle sijoittuvista maisemakohteista ja näkymäsuunnista laaditaan kirjallisten selvitysten tueksi maisema-analysikartta. Analyysissa huomioidaan muun muassa maisemakuvan kannalta merkittävimmät näkymäsuunnat ja -alueet, yhtenäiset maisematilat, maiseman solmukohdat, maisemakuvaltaan herkimvät alueet sekä olemassa olevat maisemavauriot.

Maisemavaikutusten arviointi on YVA-ohjelmassa esitetty asianmukaisesti, eikä Keski-Uudenmaan alueellisella vastuumuseolla ole arviointiohjelmaan kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta lisättävää tai huomautettavaa.

Arkeologia

Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtöaineistona on YVA-ohjelmassa käytetty Museoviraston ylläpitämää muinaisjäännösrekisteriä. Hyvinkään ja Mäntsälän alueilta tunnetaan useita muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka sijaitsevat reittivaihtoehtojen alueilla. Muinaismuistolain 1. §:n mukaan kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

Hyvinkään ja Mäntsälän alueilla reittivaihtoehdoille on YVA-ohjelmassa luetteloitu sijoittuvan yhteensä 11 kiinteää muinaisjäännöstä. Voimajohdohanke aikana on Keski-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunnon (8.5.2023) mukaisesti inventoitu Hyvinkäällä voimajohdon reittivaihtoehdoilla sijaitsevat muinaisjäännökset. Inventointi on hyväksytty ja inventoinnissa löydetty ja rajatut muinaisjäännökset Ämmäinmäki (1000049140), Kolkkari (1000049136), Tervalamminsuu (1000049139) sekä Kalalammi (1000048845) on lisätty muinaisjäännösrekisteriin. Reittivaihtoehdoilla sijaitsee lisäksi kulttuuriperintökohde Hyvinkää Rantala (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000049138).

Arkeologisten kohteiden luettelo tulee päivittää YVA-ohjelmaan. Arkeologisen kohteen merkitsemisessä olisi hyvä käyttää kohteen aluerajausta, joka antaisi paremman käsityksen siitä, kuinka lähelle tulevaa

07.12.2023

sähkölinjaa muinaisjäännös todellisuudessa rajautuu. Kohteet on YVA-ohjelmassa merkitty pistekohteina.

Arkeologisten selvitysten voidaan katsoa olevan riittäviä hankealueilla. Reittivaihtoehdon ja voimajohdon pylväiden paikkojen tarkentuessa tulee kuitenkin selvittää, pystytetäänkö voimajohtopylväitä tunnettujen muinaisjäännösten läheisyyteen. Mikäli maahan kajoavia töitä tullaan tekemään aivan muinaisjäännöksen välittömässä läheisyydessä, on muinaisjäännösten rajauksia mahdollisesti tarkastettava tarkkuusinven-toinnilla.

Lisätiedot

Tiina Mikkanen, tutkija, puhelin: 09 310 71552
tiina.mikkanen(a)hel.fi

Kulttuuriympäristöpäällikkö

Helsingin kaupunki
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

4 (4)

07.12.2023

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

§ 78 Lausunto Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta
ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

HYD/956/10.00.00.07/2023

Valmistelija Ympäristötoimenjohtaja Lavia Mika p. 0400 610 804

Muut valmistelijat Hannu Lindqvist
Taru Järvimaa

Esittelijä Ympäristötoimenjohtaja Lavia Mika

Valmisteluteksti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Hyvinkään kaupungilta, kaupungin kaavoittajalta, ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveydensuojeluviranomaisilta lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Hyvinkään kaupungin hallintosäännön 36 §:n mukaan ympäristölautakunta päättää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisten kunnan lausuntojen antamisesta.

Ympäristövaikutusten arviointia (YVA) koskevassa lainsäädännössä edellytetään arviointimenettelyn soveltamista jännitteeltään vähintään 220 kilovoltin maanpäällisille voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Arviointimenettelyn tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja kuulla viranomaisia ja niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. YVA-menettely jakautuu kahteen päävaiheeseen, jotka ovat arviointiohjelma ja arviointiselostus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma tarvittavista selvityksistä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä. Hankevastaavana YVA-menettelyssä on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj.

Hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin voimajohtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58-66 kilometriä riippuen toteutuvasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo. Puuajan ja Kalliomäen sekä Soinilan ja Anttilan välillä voimajohto voidaan rakentaa pääosin nykyisen voimajohdon rinnalle. Kalliomäen ja Soinilan välillä reittivaihtoehdot sijoittuvat pääasiassa uuteen maastokäytävään.

Pohjoisessa välillä Puujaa-Kalliomäki sekä etelässä välillä Soinila-Anttila tarkastellaan vain yhtä reittivaihtoehtoa. Välillä Kalliomäki-Soinila tarkastellaan kaikkiaan viittä vaihtoehtoista voimajohtoreittiä:

- Kalliomäki-Toukola-Ridasjärvi-Soinila (VE1)
- Kalliomäki-Toukola-Rajasuo-Soinila (VE2)
- Kalliomäki-Ridasjärvi-Lamminmäki-Soinila (VE3)
- Kalliomäki-Rajasuo-Soinila (VE4)
- Kalliomäki-Pahalamminsuo-Soinila (VE5)

Vaihtoehtoasetantaan on sisällytetty sisäiset reittivaihtoehdot Lamminmäen ja Soinilan välillä länsi- tai itäreittinä. Voimajohdon sijoituessa uuteen maastokäytävään johtoalueen laajennus on pinta-alallisesti laajempi kuin voimajohdon rinnalle sijoitettaessa.

Tässä hankkeessa ympäristövaikutusten arviointi painotetaan seuraaviin vaikutuksiin, jotka on tässä vaiheessa tunnistettu merkittävimmiksi vaikutuksiksi:

- Ilmastovaikutukset
- Johtoalueen levenemisen vaikutukset ekologiin yhteyksiin ja elinympäristöjen jatkuvuuteen painottaen johtoreittivaihtoehtojen keskiosia jaksolla 2 Kalliomäki-Soinila
- Vaikutukset luontoarvoihin ja luonnon monimuotoisuuteen koko hankealueen näkökulmasta

- painottaen johtoreittivaihtoehtojen keskiosia jaksolla 2 Kalliomäki-Soinila
- Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen: Johtoreitin läheisyyteen sijoittuu taajama- aluetta ja kylä Puujaan kylässä Hausjärvellä sekä Reiliinmäen, Lamminmäen, Invalidikylän ja Ohkolan läheisyydessä Mäntsälän kunnassa
- Vaikutukset lähi- ja kaukomaisemaan: Johtoreiteillä useita maiseman ja kulttuurimaiseman arvoalueita: vaikutukset lähi- ja kaukomaisemaan
- Vaikutukset arkeologisesti merkittäviin kohteisiin

Vaikutusten arviointi perustuu käytettävissä olevaan tietoon ympäristön nykytilasta ja tehtäviin selvityksiin. Arvioitavien vaikutusten maantieteellinen raja-alue vaihtelee arvioitavan osa-alueen mukaan.

Hyvinkään alueella reittivaihtoehdot sijoittuvat Sykärin länsipuolelle. Hyvinkään Ridasjärvi, joka on valtakunnallisesti tärkeä lintualue, sijaitsee lähimmillään 2,2 kilometrin etäisyydellä läntisimmän hankevaihtoehdon voimajohtoreitistä. Myös Hyvinkään Sykärinjärvi on linnustollisesti arvokas. Reittivaihtoehtoja arvioitaessa on arvioitava lintujen törmäysriskiä voimajohtoihin myös eri pylvästyyppejä käytettäessä.

Asuin- ja lomarakennuksia reittivaihtoehtojen läheisyydessä (alle 300 m) on Hyvinkäällä vähän. Johtoaukean välittömän lähiympäristön lisäksi voimajohtopylväät erottuvat etäimmältä tarkasteltuna maisemakuvassa. Pylväät nousevat puiden latvojen yläpuolelle. Hyvinkäällä reittivaihtoehdot voivat aiheuttaa merkittäviä visuaalisia vaikutuksia avoimilla pelto- ja järvimaisemilla. Myös Laitilannummen korkeammilla maastokohdilta on arvioitava johtoreittien maisemallisia vaikutuksia Sykärinjärven loma-asutuksen suuntaan. Laitilannummen kohdalla on syytä tarkastella myös rakentamisen pohjavesivaikutuksia sekä vaikutuksia alueen geologisiin arvoihin.

Uusi Hausjärven Puujaan ja Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevan Anttilan sähköaseman välinen 400 kilovoltin voimajohtoyhteys on tärkeä osa tulevaisuuden puhdasta sähköjärjestelmää. Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035. Energiamurros ja vihreä siirtyminen aiheuttavat merkittäviä vahvistustarpeita kantaverkolle. Pääkaupunkiseudulla luovutaan fossiilisesta sähkön- ja lämmöntuotannosta ja samalla sähkön käyttö lisääntyy merkittävästi teollisuudessa, jossa puhtaasti tuotetulla sähköllä korvataan fossiilisten raaka-aineiden käyttöön perustuvia prosesseja. Paikallisen sähköntuotannon poistuessa ja sähkönkulutuksen kasvaessa pääkaupunkiseudun sähköverkon riippuvuus käyttövarmoista kantaverkon sähkönsiirtoyhteyksistä korostuu entisestään. Samaan aikaan tuotanto keskittyy Länsi- ja Pohjois-Suomeen, jolloin sähkön siirtotarve kantaverkossa pohjoisetäsuunnassa kasvaa.

Tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeiden merkittävään kasvuun varaudutaan selvittämällä Hausjärven Kalliomäen ja Anttilan välillä yksittäisen 400 kilovoltin voimajohdon rakentamisen lisäksi kahden 400 kilovoltin voimajohdon yhteispylväsrakennetta tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeista riippuvana vaihtoehtoisena ratkaisuna. Kahden 400 kilovoltin voimajohdon yhteispylväsrakenteella varaudutaan sähkön siirtokapasiteetin ennakoitua suurempaan ja nopeampaan kasvuun. Yhden voimajohdon perusratkaisuna käytettävä pylvästyppi on haru- ja teräksistä valmistettu kaksijalkainen portaali- tai pylvästyppi, jonka ylimmät osat eli ukkosulokkeet ulottuvat keskimäärin noin 35 metrin korkeudelle ja pylväsväli on noin 350-400 metriä. Yhden voimajohdon sijoituksessa peltoalueille, voidaan suorilla johto-osuuksilla käyttää teknisten reuna- ja sähkösäiliöiden salliessa haruksetonta portaali- tai pylvästyppiä. Tämä vapaasti ilman tukivaijereita seisova pylvästyppi vähentää maanviljelylle aiheutuvia haittoja. Kahden voimajohdon perusratkaisuna käytettävä pylvästyppi on yksijalkainen vapaasti seisova teräsrakenteinen ristikkopylväs, jonka ylimmät osat ulottuvat 45-50 metrin korkeuteen ja pylväsväli on noin 400 metriä.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole arviointiohjelman mukaan mahdollista, koska sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta.

Voimajohtohanke on alkanut esisuunnittelulla ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä. YVA-

menettely on käynnistynyt virallisesti, kun YVA-ohjelma on lokakuussa 2023 jätetty yhteysviranomaisena toimivalle Uudenmaan ELY-keskukselle. Varsinainen vaikutusten arviointi tehdään vuosien 2023-2024 aikana. Tulokset kootaan arviointiselostukseksi, joka valmistuu arviolta alkukesällä 2024. Yhteysviranomainen antaa arviointiselostuksesta perustellun päätelmän arviolta loppukesästä vuonna 2024. Fingrid tekee päätöksen hankkeen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta YVA-menettelyn jälkeen. Alustavan aikataulun mukaan voimajohdon rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2025-2027. Hankkeen rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028-2030.

Lausunto pyydytään toimittamaan viimeistään 8.12.2023 mennessä. Viitteeksi dnro UUDELY/2145/2023.

Esitys

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta päättää antaa Uudenmaan ELY-keskukselle perusteluosassa ilmenevän lausunnon Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Täytäntöönpano

Toimenpiteitä varten
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi
Tiedoksi
Uudenmaan ELY-keskus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki § 136)

Muutoksenhakukielto

Muutoksenhakukiellon peruste: Kuntalaki 136 §

Päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

 Annettu tiedoksi sähköisesti
Päivämäärä 11.12.2023
Vastaanottajat Uudenmaan ELY-keskus

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viite: UUELY/2145/2023

Asia

Lausuntopyyntö Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Hankkeen kuvaus

Hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin voimajohtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58–66 kilometriä riippuen toteutuvasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo. Puujaan ja Kalliomäen sekä Soinilan ja Anttilan välillä voimajohto voidaan rakentaa pääosin nykyisen voimajohdon rinnalle. Kalliomäen ja Soinilan välillä reittivaihtoehdot sijoittuvat pääasiassa uuteen maastokäytävään.

Pohjavesiin kohdistuvista vaikutuksista ohjelmassa todetaan seuraavaa:

Pohjaveteen voimajohtohankkeilla ei ole todettu olevan vaikutuksia. Voimajohto ei vaikuta pohjaveden muodostumiseen, eikä pohjaveteen kohdistu haitallisia vaikutuksia. Esimerkiksi vaikutuksia kivi- ja pohjaveden laatuun ja määrään ei ole ilmennyt Fingridin aiemmissa voimajohtohankkeissa.

Ihmisiin kohdistuvista vaikutuksista todetaan ohjelmassa seuraavaa:

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa selvitetään hankkeen vaikutuksia ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja terveyteen. Vaikutuksilla elinoloihin ja viihtyvyyteen tarkoitetaan ihmisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan kohdistuvia vaikutuksia, jotka aiheuttavat muutoksia ihmisten päivittäisessä elämässä ja asuinympäristön viihtyisyydessä. Vaikutuksilla terveyteen tarkoitetaan ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvia vaikutuksia, joita saattaa aiheutua esimerkiksi melusta tai muusta häiriöstä. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa huomioidaan myös ihmisten mahdolliset huolet ja muut kokemukset. Alustavasti arvioiden hankkeen merkittävimmät sosiaaliset vaikutukset ovat asuin- ja lomarakennusten osalta. Lisäksi ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä voimajohdon koronamelusta, sähkö- ja magneettikentistä, maiseman muutoksesta, vaikutuksista virkistysmahdollisuuksiin sekä voimajohtojen koetuista terveysvaikutuksista. Vaikutuksia aiheutuu maa- ja metsätaloudelle niiltä osin, kuin uusi voimajohto vaatii uutta johtoaluetta. Sosiaalisia vaikutuksia syntyy sekä voimajohdon rakentamisen että sen käytön aikana.

Lausunto

Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuolto toteaa lausunnossaan seuraavaa:

Arviointiohjelmaa tulisi täydentää ottamalla huomioon voimajohtoreitin lähialueella sijaitsevien asuin- ja lomarakennusten lisäksi koulut, päiväkodit, hoitolaitokset ja muut herkästi häiriintyvät kohteet.

Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuolto
Kankurinkatu 4-6, 05801 Hyvinkää

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viite: Fingrid Oyj, Sipoo-Hausjärvi 400 kV voimajohtohanke, UDELY/2145/2023

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Fingrid Oyj suunnittelee 400 kV voimajohdon rakentamista Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle. Hankkeessa on käynnissä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukainen arviointimenettely. Tarkasteltavan voimajohtoyhteyden pituus on noin 58-66 kilometriä toteutettavasta voimajohtoreittivaihtoehdosta riippuen. Voimajohto sijoittuu osin Kanta-Hämeen maakunnan ja edelleen Hausjärven kunnan alueelle. Hausjärven kunnan alueella voimajohto sijoittuu reittivaihtoehdosta ja osuudesta riippuen nykyisen voimajohdon rinnalle tai omaan uuteen johtokäytävään.

Hämeen ELY-keskus lausuu voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja erityisesti sen Kanta-Hämeen maakunnan alueelle sijoittuvista osuuksista seuraavaa:

Arviointiohjelmassa on esitetty melko selkeästi uuden voimajohtoyhteyden sijoittuminen ja tilantarve, sekä tekniset ratkaisut ja vaihtoehdot reitin eri osuuksilla. Koska arvioitavia vaihtoehtoja on paljon, on arviointiselostusvaiheessa hyvä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että mm. reittivaihtoehtoja, alavaihtoehtoja, osuuksia ja jaksoja kuvaavat termit ovat yksiselitteisiä läpi arviointiaineiston. Osassa reittivaihtoehtoja ei ole vielä varmuutta voimajohdon teknisistä ratkaisuista ja tilatarpeista, jolloin vaikutusten arviointi on syytä toteuttaa maksimiperiaatteen mukaisesti laajimmalla mahdollisella ratkaisulla.

Arviointiohjelmassa esitetty nykytilan kuvauksen tarkkuus ja laajuus, sekä arviointimenetelmät ja erillisselvitykset muodostavat hyvän lähtökohdan arviointityön toteuttamiselle.

Vaikutukset luonnonympäristöön ja suojeluarvoihin

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen kannalta merkittävimmät luonnonympäristön arvot ja niihin kohdistuvat vaikutukset kattavasti. Esitetyt luontoselvitykset ja niissä käytetty tausta-aineisto ovat pääosin riittäviä, ja vaikutusten arvioinnissa esitetyt menetelmät ovat perusteellisia muodostaen hyvän lähtökohdan arviointityölle.

Ohjelmassa on tunnistettu voimajohdon vaikutukset ekologiin yhteyksiin, joita esitetään tarkasteltavan tapauskohtaisesti muutamien satojen metrien

etäisyydellä voimajohtoreiteistä. Voimajohtoon reittivaihtoehdot sijoittuvat useilta osin luonnonsuojelualueiden ja muiden luonnon arvokohteiden välisille metsäalueille. Vaikutusten arvioinnissa tuleekin myös ottaa huomioon voimajohtoon vaikutukset eri reittivaihtoehdoissa ekologisiin yhteyksiin luonnonympäristöltään arvokkaiden kohteiden välillä.

Liito-oravaselvityksessä reittivaihtoehtojen ympäristöistä ei löydetty havaintoja liito-oravasta lajin aiemmilta havaintopaikoilta, eikä potentiaalisiksi tunnistetuilta alueilta. Vaikutusten arvioinnissa tulee kuitenkin huomioida elinympäristöjen mahdollinen tilapäinen tyhjentyminen erityisesti alueilta, joilta on aiempia havaintoja lajista, ja jotka soveltuvat edelleen liito-oravan elinympäristöksi.

Ohjelmassa esitetään maa- ja kallioperän arvokohteisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta huomiotavan riski arvokohteiden vaurioitumiselle. Kanta-Hämeen alueella esitettyjen kohteiden lisäksi maa- ja kallioperän arvokohteena tulee myös esittää ja arvioida Pässinlukot-Nummenlukkojen alue (HSO040038), joka sisältyy harjijensuojeluohjelmaan, sekä Hikiän ja Kirkonkylän osayleiskaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristö- ja geologisia arvoja (MYg). Arviointityössä tulee esittää ja arvioida kyseisten kohteiden arvot ja reittivaihtoehtojen vaikutukset niihin. Arvioinnissa tulee huomioida, että kohteilla on geologisten arvojen lisäksi biologisia, maisemallisia ja virkistysellisiä arvoja. Nämä luokitellut arvot tulee esittää arviointiselostuksessa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon pylväspaikkasijoittelun vaikutukset ja lieventämiskeinot suunnitteluvaiheen mahdollistamalla tarkkuudella.

Hausjärven kunnan alueella hankevaihtoehto VE4, välillä B-E sijoittuu alueelle, jonka suunnittelu vaatii huomattavaa yhteensovittamista luonnonympäristön ja maisemallisten arvojen suhteen. Reittivaihtoehdon linjaus kulkee merkittävin osin valtakunnallisesti arvokkaalle kallioalueelle Palokallio-Kurinkankallio (KA0040385). Alueen lähiympäristössä on useita luonnonsuojelualueita (Maitoisten metsä (ESA301199), Hirvenkorvenkallion luonnonsuojelualue (YSA235857) ja Holminkallioiden luonnonsuojelualue (YSA245462)), joiden välillä linjaus sijoittuu. Reittivaihtoehdon vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida läheisten suojelualueiden kytkeytyneisyys, sekä ekologiset yhteydet, joihin voimajohtoon rakentaminen voi vaikuttaa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon suojelualueiden välissä sijaitseva nykyinen 110 kV voimajohtoyhteys, joka on jo heikentänyt alueiden välistä kytkeytyneisyyttä ja Palokallio-Kurinkankallion arvoja.

Vaikutukset asutukseen ja maisemaan

Voimajohto sijoittuu Kanta-Hämeen maakunnan alueella paikoin tiiviin asutuksen läheisyyteen, sekä osin alueille, joilla on erityisiä maisema- tai kulttuuriympäristöarvoja (Mommilanjärven-Puujoen kulttuurimaisemat, Turkkhaudan-Lavinnon-Karhen kulttuurimaisemat). Erityisesti näissä kohteissa korostuu tarve huolellisesti laadittavalle vaikutusten arvioinnille ja havainnollistamiselle asutuksen ja kulttuurimaisema-arvojen näkökulmasta käyttäen sekä maisema-analyysikarttoja että havainnekuvia.

8.12.2023

Arviointimenetelmät

Hämeen ELY-keskus pitää IMPERIA-hankkeen arviointityökaluja hyvänä lähtökohtana vaikutusten merkittävyyden arvioimiseen. Arviointityön kulku, sekä vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen suuruuden määrittely tulee esittää ja perustella arviointiselostuksessa mahdollisimman läpinäkyvästi ja niin että lukijan on sitä mahdollista seurata. Mikäli jonkin vaikutustyyppin osalta on tarpeen esittää lieventämistoimia, on merkittävyys tarpeen arvioida ilman toimia ja niiden kanssa. Esitettävien lieventämistoimien on tarpeen olla mahdollisimman konkreettisia.

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointityön painottuminen hankkeen tässä vaiheessa tunnistettuihin merkittäviin vaikutustyyppeihin. Tämä painotus vaikuttaa oikeansuuntaiselta esitettyjen vaikutusmekanismien ja nykytilan kuvauksen valossa.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen tehtäviä Hämeessä hoitaa Uudenmaan ELY-keskus, joka antaa arviointiohjelmasta erillisen lausunnon.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet alueidenkäytön asiantuntija Rauno Penttinen ja luonnonsuojeluasiantuntija Teppo Mehtonen. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Kirsi Lehtinen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Annu Tulonen. Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty ja merkintä siitä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja HAMELY/280/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/280/2023 har godkänts elektroniskt

Lehtinen Kirsi 08.12.2023 15:15

Tulonen Annu 08.12.2023 15:15

Lähetäjä: hameenliitto@hame.fi
Lähetetty: perjantai 17. marraskuuta 2023 10.12
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: Vastaus lausuntopyyntöön: UUELY/2145/2023 Fingrid Oyj:n 400 kV vomajohtohankkeen Hausjärvi - Sipoo YVA-ohjelma

Luokat: Tiina

Tämä viesti on lähetetty Hämeen liiton asiakäsittelyjärjestelmästä.
Lähetyspäivämäärä: 17.11.2023

Asianumero: HL/475/03.10.00/2023
Lähetäjä: Mustonen Paula
Lähetäjän puhelinnumero: 050 375 3218
Lähetäjän sähköpostiosoite: Paula.mustonen@hame.fi

Hämeen liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Sipoo voimajohtohankkeen YVA- ohjelmasta ja toteaa, ettei Hämeen liitolla ole asiasta erityistä lausuttavaa.

Hämeen liitto / Regional Council of Häme
Niittykatu 5, 13100 Hämeenlinna, Finland
hameenliitto@hame.fi

@hameenliitto
#hameenliitto
[https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?](https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=http%3A%2F%2Fwww.hameenliitto.fi%2F&data=05%7C01%7C%7Cec0ab65bc5cf4737808c08dbe744e317%7Cd95951a6dfd34a749abfb2b2cb89d671%7C1%7C0%7C638358055279954733%7CUnknown%7CTW)
[url=http%3A%2F%2Fwww.hameenliitto.fi%2F&data=05%7C01%7C%7Cec0ab65bc5cf4737808c08dbe744e317%7Cd95951a6dfd34a749abfb2b2cb89d671%7C1%7C0%7C638358055279954733%7CUnknown%7CTW](http%3A%2F%2Fwww.hameenliitto.fi%2F&data=05%7C01%7C%7Cec0ab65bc5cf4737808c08dbe744e317%7Cd95951a6dfd34a749abfb2b2cb89d671%7C1%7C0%7C638358055279954733%7CUnknown%7CTW)
<FpbGZsb3d8eyJWljoimC4wLjAwMDAilCJQljoiv2luMzIiLCJBTiI6IkhWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=sWua0SVbPlmZF%2FvFTkPTlGxjwWOIPmsklrpf9RAMHsE%3D&reserved=0>

LAUSUNTO HML/4134/12.03.03.08/2023

7.12.2023

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

PL 36,

00521 Helsinki

Viite Lausuntopyyntö 13.11.2023

Asia **Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohankkeen Hausjärvi - Sipoo YVA-ohjelma**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Hämeenlinnan kaupunginmuseon – Kanta-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu hankkeen pohjoisimmasta osasta Hausjärven kunnan alueella.

Hankkeessa varaudutaan tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeiden merkittävään kasvuun siten, että Hausjärven Kalliomäen ja Anttilan välillä selvitetään yksittäisen 400 kilovoltin voimajohdon rakentamisen lisäksi kahden 400 kilovoltin voimajohdon rakentamista. Kahden 400 kilovoltin voimajohdon yhteispylväsrakenteella varaudutaan sähkön siirtokapasiteetin ennakoitua suurempaan ja nopeampaan kasvuun. Hankkeesta käytiin yhteysviranomaisen järjestämänä ennakkoneuvottelu 12.4.2023.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Hausjärven osalta eri linjausvaihtoehdoilla on hanketta varten laadittu syksyn 2023 aikana arkeologinen inventointi (Museovirasto). Inventointi on suoritettu asianmukaisesti ja sen perusteella voidaan arvioida hankkeen vaikutuksia muinaismuistolain (295/1963) suojaamiin kiinteisiin muinaisjäänneksiin ja muuhun arkeologiseen kulttuuriperintöön. Inventoinnin tulokset on päivitetty muinaisjäänne rekisteriin vastuumuseon toimesta marraskuussa 2023.

Inventoinnin jälkeen Hausjärveltä hankkeen vaikutusalueelta tunnetaan kaksi kiinteää muinaisjäännettä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta, jotka tulee huomioida hankkeen selostusvaiheessa. Näistä kaksi *Pirjetanmäki* (muinaisjäänne rekisteritunnus 1000049521)

kiinteä muinaisjäänös sekä *Kuolinmäki* (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000049511) muu kulttuuriperintökohde sijoittuvat nykyiselle tai suunnitellulle voimajohtoalueelle. Johtoalueelle sijoittuvat kohteet tulee huomioida erityisen huolellisesti selostusvaiheessa ja hankkeen tarkemmassa jatkosuunnittelussa, jotta niiden säilyminen taataan sekä rakennusvaiheessa että myöhemmissä huoltotöissä.

Muinaisjäänösrekisterissä statukseltaan aiemmin muuna kulttuuriperintökohteena ollut *Vantaa Hokanmäki* (muinaisjäänösrekisteritunnus 1000011278) on siirretty inventoinnin havaintojen mukaisesti luokkaan muu kohde. Yksi kohteen kiveyksistä sijaitsee suunnitellulla johtolinjalla ja Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää sen säästämistä ja huomioimista voimajohtohankkeessa suojeltavana kulttuuriperintönä.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Jaksolla 1 Puujaa-Kalliomäki suunniteltu voimajohtoreitti sijoittuu kokonaisuudessaan Hausjärven kunnan alueelle Hausjärven kirkonkylän itäpuolelle nykyisen Fingridin 400 kilovoltin voimajohdon viereen samaan maastokäytävään. Suunniteltu voimajohtoreitti sijaitsee pääasiassa metsä- ja peltoalueilla. Jaksolla sijaitsee kuitenkin Tampin ja Sääkseenmäen alueilla useita asuinrakennuksia lähellä suunniteltua voimajohtoreittiä. Näissä kohteissa suunniteltu voimajohto sijoittuu nykyisen voimajohdon rinnalle tai vaihtoehtoisesti toteutetaan yhteispylväsratkaisu asutuksen huomioimiseksi. Oitin länsipuolella suunniteltu voimajohtoreitti ylittää Lammasmäen valtakunnallisesti arvokkaaksi luokitellun reunamoreenivalliparven. Jakson pohjoisosa kuuluu Mommilanjärven-Puujoen maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan.

Kulttuuriympäristön ja maiseman osalta ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu lähtötietojen osalta asianmukaisesti ja laajasti. YVA-ohjelman mukaan vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriperintöön tultaisiin arvioimaan maisema-alueiden ja kulttuuriympäristöjen muodostamina kokonaisuuksina sekä lähi- että kaukomaisemassa 0–3 000 metrin vyöhykkeellä. Vaikutusten arviointi ulotettaisiin enintään noin viiden kilometrin etäisyydelle uudesta voimajohdon keskilinjasta, mitä voidaan pitää teoreettisen näkyvyyden vyöhykkeenä. Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo pitää viiden kilometrin vyöhykettä hyvänä arviointikriteerinä maisemankestokyvylle.

YVA-ohjelmassa sivulla 161 mainitaan, että YVA-selostukseen tullaan laatimaan kirjallisten selvitysten tueksi maisema-analyysikartta. Analyysissa huomioidaan muun muassa maisemakuvan kannalta merkittävimmät näkymäsuunnat ja -alueet, yhtenäiset maisematilat, maiseman solmukohdat, maisemakuvaltaan herkimvät alueet sekä olemassa olevat

maisemavauriot. Lähestymistapa vaikuttaa asianmukaiselta kulttuuriympäristöjen osalta. Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää, että lisäksi alueella hankkeen vaikutuksia tulee tarkastella kattavilla ja selkeillä havainnekuvilla mm. metsän silhuetin muutoksista sekä sähkönsiirron vaikutuksista arvoalueisiin, viljelyalueisiin sekä asutukseen nähden.

Museonjohtaja Tuija-Liisa Soininen

Rakennustutkija Sanna Kuusikari

JAKELU Uudenmaan ELY-keskus
Hämeen ELY-keskus
Hämeen liitto
Museovirasto

Lisätietoja: kulttuuriymparisto@hameenlinna.fi

SK/ ak, sk

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Hämeenlinnan kaupungin asianhallintajärjestelmässä

Uudenmaan ELY-keskus

dnro UUDELY/2145/2023

Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohankkeen Hausjärvi - Sipoo YVA-ohjelma

Porvoon museo – Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo on tutustunut Hausjärvi-Anttila 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Arviointiohjelman tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja kuvata voimajohtohankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset. Porvoon museon – Itä-Uudenmaan alueellisen vastuumuseon lausunto koskee hankkeen vaikutuksia Pornaisten, Sipoon (ja Porvoon) alueiden osalta.

Voimajohtoreitti sijoittuu pääosin olemassa olevaan voimajohtokäytävään, jota levennetään uutta linjaa varten. Johtoreitin alue on harvaan asuttua metsä- ja peltoaluetta. Paikoitellen johtoreitti kulkee maisemallisesti merkittävällä peltoalueella. Voimajohto alueen läheisyydessä on lisäksi Sipoonjoen maisema-alue. Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä sijoittuu reitille vain Anttilan suunnittelualueen kohdalla Suuren Rantatien linjaus. Arviointiohjelmassa on huomioitu myös lähistöllä olevat arvotetut kulttuuriympäristöt. Ympäristöselvityksessä tullaan tutkimaan vaikutukset lähi- ja kaukomaisemaan sekä kulttuuriympäristöön. Vaikutusalue tutkimuksissa ulottuu kolmeen kilometriin keskilinjasta, joka on teoreettisen näkyvyyden vyöhyke. Porvoon museo pitää laadittavaa selvitystä riittävänä ottamaan huomioon maiseman- ja kulttuuriympäristöt erityispiirteet.

Ohjelmassa muinaisjäännöksiä on käsitelty monipuolisesti. Hankkeen selvityksiin kuuluu arkeologinen inventointi, jonka tiedot päivitetään ohjelman mukaan aineistoon. Inventoinnissa löydettiin myös Porvoon museon vastuualueelta uusia muinaisjäännöskohteita ja kulttuuriperintökohde.

Arviointiohjelman sivulla 119 listataan voimajohtoreitille tai sen läheisyyteen sijoittuvat muinaisjäännökset. Listasta puuttuvat linjan eteläpään Anttilan muuntoaseman läheisyyteen sijoittuvat Borgby Götstenen/Göthasteen (753500015) ja Anttila Muuntoasema (1000014556). Jälkimmäistä ei voitu syksyllä 2023 tehdyssä arkeologisessa inventoinnissa tarkastaa, koska se sijaitsee muuntoaseman aidan sisäpuolella. Anttilan Muuntoasema on ohjelman kartoilla merkitty hankkeen suunnittelualueeksi.

Ohjelman mukaan muinaisjäännöksiin kajoaminen pyritään välttämään voimajohtopylväiden sijoittelulla. Tarkempi suunnittelutyö on muinaisjäännösten säilymisen näkökulmasta keskeinen vaihe. Myös tarkempi tieto Anttilan muuntoaseman alueella tarvittavasta

rakentamisesta on oleellista arvioitaessa hankkeen vaikutuksia läheisille muinaisjäännöskohteille.

Johanna Lehto-Vahtera
Museonjohtaja

Kirsi Toivonen
Rakennustutkija

Riikka Mustonen
Arkeologi

Tiedoksi: Museovirasto

13.12.2023

Uudenmaan ELY-keskus
Kirjaamo

Viite: dnro UUDELY/2145/2023.

Finngridin 400 kilovoltin voimajohtohanke Hausjärveltä Sipooseen, YVA-ohjelma

Terveysvaikutusten arviointi

Ohjelmassa on esitetty, että nykyisten suunnittelukäytäntöjen mukaisesti toimittavissa voimajohtojen aiheuttamat sähkö- ja magneettikentät jäävät selvästi alle STM:n raja-arvojen. STM:n asetus ei edellytä jättämään suoja-alueita johtoalueen ulkopuolelle eikä Suomessa ole olemassa virallisia sähkö- ja magneettikenttiin perustuvia voimajohtojen sijoittamista koskevia ohjeita tai määräyksiä. Voimajohtojen läheisyyteen ei kuitenkaan haluta sellaista toimintaa, joka mahdollisesti lisää sähköturvallisuusriskiä tai jossa voimajohtojen läheisyys aiheuttaa ihmisissä pelkoa. Tästä syystä sähköverkkoyhtiöt voivat ohjeistaa maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta. Sähköverkkoyhtiöillä ei ole kuitenkaan juridisia oikeuksia rajoittaa rakentamista voimajohtojen johtoalueen ulkopuolella. Uusien voimajohtojen sijoittelussa noudatetaan Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 §:n mukaista valtioneuvoston päätöstä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Siinä todetaan muun muassa, että voimajohtojen linjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä olemassa olevia johtokäytäviä. Tämä tarkoittaa uusien voimajohtojen sijoittamista joko vanhojen paikalle tai niiden rinnalle. Näin saattaa syntyä tilanteita, joissa voimajohto tulee lähemmäksi vanhan voimajohtojen ympärille muodostunutta toimintaa ja asutusta. Tällöinkään eivät kuitenkaan raja-arvot ylity.

Voimajohtojen sähkökenttien raja-arvoihin STM:n asetusta ei kuitenkaan sovelleta, koska sähköturvallisuuslaissa ja sen nojalla säädetään voimajohtojen vaatimuksia, jotka rajoittavat sähkökentän voimakkuuden voimajohtojen läheisyydessä turvalliselle tasolle.

Johtoreitin läheisyyteen sijoittuu taajama-alueita sekä kyliä ja johtoreitin läheisyydessä on asutusta lähes koko alueella. Asuin- ja lomarakennusten määrät 100 metrin säteellä johtoreittisuunnitelmasta on 23–32 rakennusta ja 50 metrin säteellä 1–3 rakennusta riippuen vaihtoehdosta. Lähimmillään yksi lomarakennus sijaitsee nykyisen johtolinjan keskilinjasta noin 15 metrin etäisyydellä.

Arviointiohjelmaan on kartoitettu voimajohtoreitin lähialueen asuin- ja lomarakennukset 300 metrin etäisyydelle saakka. Ympäristökeskus pitää tarpeellisena selvittää myös mahdolliset lähimmät päiväkodit, koulut, vanhusten hoitolaitokset, sairaalat tai muut vastaavat helposti häiriintyvät kohteet ja hankkeen vaikutukset myös näihin.

Luontovaikutukset

YVA:ssa tulisi selvittää hankkeen vaikutukset arvokkaisiin luontokohteisiin, lajistoon, ekologiseen verkostoon (mm. liito-oravan kulkuyhteydet) ja laajojen yhtenäisten metsäalueiden kokonaisuuksiin. Lisäksi tulisi arvioida mahdollisuuksia kompensoida hankkeen yhteydessä häviäviä tai heikentyviä luontoarvoja tai ekologisia yhteyksiä, mikäli niiden hävittämistä ei voida välttää.

Uuden voimajohdon läheisyydessä sijaitsevia luontoselvityksissä havaittuja arvokkaita luontokohteita ovat mm.:

- Nöötinkallio (vanha metsä, lehtokorpi, liito-orava) [Microsoft Word - Soukkio&Sälin-kää luontoselvitys_250908.doc \(mantsala.fi\)](#)
- Sedänsuon kaakkoispuolinen korpi [ohkolan-luontoselvitys_enviro_2016.pdf \(mantsala.fi\)](#)
- Pitkästenjärven korpi ja noro Uhanalainen luontotyyppi, metsälakikohde [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- Hakkarinoja Metsälakikohde, METSO-kohde, LAKU-kohde [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- Ojamäen puronvarsilehto Metsälakikohde, uhanalainen luontotyyppi [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- Ohkolanjoen varsi 1 ja 2 Metsälakikohde, liito-orava, uhanalainen luontotyyppi [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- Kerlamminkallion metsä METSO-kohde [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- Kerlamminkallion räme Metsälakikohde, uhanalainen luontotyyppi [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- Kerlamminkalliot Kaksi metsälakikohdetta [Raporttipohja \(mantsala.fi\)](#)
- (tässä ei listattu Natura- ja suojelualueita)

Lisäksi parhaillaan on käynnissä Mäntsälän yleiskaavaan liittyvien luonto- ja liito-oravaselvitysten päivitystyö (konsultteina Sitowise ja FCG), jonka tuottama mahdollinen uusi tieto tulee ottaa huomioon.

YVA-prosessissa laadittuja luonto- ja ympäristöselvityksiä ei esitetty lausunnoilla olevan arviointiohjelma liitteenä, joten niiden tuloksia ei vielä voi tarkemmin kommentoida. Oletuksena on, että ne esitetään YVA-selostusvaiheessa.

Tapio Reijonen, ympäristönsuojelupäällikkö

07.12.2023

BT24752
6999/10.02/2023

Uudenmaan ELY-keskus
Ympäristövalvonta

PL 36
00521 HELSINKI

Uudenmaan ELY-keskus lausuntopyyntö 9.11.2023, BT22410

**LAUSUNTO FINGRID OYJ:N 400 KV VOIMAJOHTOHANKKEEN HAUSJÄRVI - SIPOO
YVA-OHJELMASTA**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Puolustusvoimien lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohanketta välillä Hausjärvi – Sipoo koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Puolustusvoimilla ei ole lausuttavaa voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta.

Yhteystiedot

Asian yhteyshenkilönä toimii kiinteistöpäällikkö Sanna Mäntynen puh. 0299 571 262, sanna.mantynen@mil.fi.

Rykmentin komentaja
Eversti

Mikael Laine

Kiinteistöpäällikkö
FT

Sanna Mäntynen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

Asia: Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohankkeen Hausjärvi - Sipoo YVA-ohjelma (UUELY/2145/2023)

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kV voimajohtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Voimajohtoyhteyden kokonaispituus on n. 58–66 km riippuen reittivaihtoehdosta. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo. Puujaan ja Kalliomäen sekä Soinilan ja Anttilan välillä voimajohto voidaan rakentaa pääosin olemassa olevan voimajohdon rinnalle, mutta Kalliomäen ja Soinilan välillä vaihtoehdot sijoittuvat pääasiassa uuteen maastokäytävään.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueelle on tehty pesimälinnustoselvitys kesällä 2023 yhden laskentakierroksen laskentana. Hankkeessa on toteutettu luontodirektiivin IV a mukaisten lajien osalta maastoselvityksiä maastokaudella 2023 ja tarvittavin osin niitä tullaan täydentämään maastokaudella 2024. Luontoselvitysten yhteydessä on tehty myös elinympäristöpotentiaalin tarkastelu. Kanalitujen soidinpaikkaselvitystä ei suunnitella.

Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan.

Suunnitellun voimalinjan osalta on kanalitujen soidinpaikat ja reviirit tärkeä huomioida, varsinkin uusien maastokäytävien alueella. Soidinpaikkojen sijainnit tulisi ottaa huomioon reitin sijoittelussa. Kanalitujen soittimet saattavat häiriintyä, jos voimalinja rakennetaan liian lähelle soidinpaikkoja. Esimerkiksi metso on herkkä häirinnälle. Hankkeen vaikutuksia voidaan lieventää esim. ajoittamalla rakennusvaiheen työt soidinajan ja lintujen pesimä- ja/tai muuttoajan ulkopuolelle. Lisäksi suosittelemme huomiomerkitöiden lisäämistä niille kohteille, joiden läheisyydessä on kosteikkoja, linnustollisesti tärkeitä muutonaikaisia levähdysalueita tai FINIBA- ja MAALI-alueita.

Hankealueella ja/tai sen läheisyydessä esiintyy suurpedoista ilves ja susi. Suunniteltu voimalinja kulkee Kytäjän susireviirin (status: perhelauma 62 % TN) läheisyydestä. Hankkeessa suunnitelluilla selvityksillä ei voida sulkea pois hankealueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina. Suunnitellut selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion lajien esiintymisestä alueella.

12.12.2023

3583/00 04 05/2023

Hankealueen läheisyydessä on useita erilaisia toteutuneita ja suunniteltuja maankäyttöhankkeita. On tärkeää, että direktiivilajien asuttamilla alueilla otetaan huomioon muun rakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatitasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Olemassa olevan voimalinjan reittiä hyödyntävällä hankkeella ei nähdä olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia riistalajeille lukuun ottamatta rakennusvaiheen aiheuttamaa häiriötä. Uuden maastokäytävän osalta vaikutukset voivat liittyä liikkumisen vaikeutumiseen, helpottumiseen, resurssien saatavuuteen, elinympäristön pirstaloitumiseen, reunavaikutuksiin ja erilaisen häiriön lisääntymiseen. Lineaariset rakenteet voivat myös edesauttaa petojen liikkumista ja siten kasvattaa saalistuspainetta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealueella saattaa esiintyä suurpedoista susi ja ahma. Alue sijoittuu Kytölän susireviirin läheisyyteen. Luke näkee puutteena, että linnuston osalta on tehty yksi pesintäajan laskenta ja hankkeessa ei suunnitella metsäkanalintujen osalta luontokartoituksia. Luontoselvityksissä ei tulisi myöskään jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Uuden maastokäytävän osalta mahdolliset vaikutukset voivat liittyä liikkumisen vaikeutumiseen, helpottumiseen, resurssien saatavuuteen, elinympäristön pirstaloitumiseen, reunavaikutuksiin ja erilaisen häiriön lisääntymiseen. Lineaariset rakenteet voivat edesauttaa petojen liikkumista ja siten kasvattaa saalistuspainetta. Lievennystoimina rakennusvaiheen työt on syytä ajoittaa soidin- ja pesimäajan ulkopuolelle. Lisäksi olisi syytä lisätä huomiomerkinnät niille kohteille, joiden läheisyydessä on linnustollisesti tärkeitä alueita.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 12.12.2023 klo 10:55:31.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi:

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Rasinmäki Satu Annukka	Telia Tunnistus	08.12.2023 10:37:37 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 36
00521 Helsinki
Sähköposti: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi.

Viite: Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö UUDELY/2145/2023

Metsähallituksen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) koskien Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohanketta välillä Sipoo-Hausjärvi

Uudenmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta (YVA-ohjelma) välillä Sipoo-Hausjärvi. Voimajohtoyhteyttä suunnitellaan 400 kV voimajohtona Puujaalta Hausjärven Kalliomäelle. Kalliomäen ja Anttilan välille tarvitaan 400 kV tai 2 x 400 kV voimajohtoyhteys riippuen tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeista. Reittisuunnittelussa voidaan hyödyntää kantaverkon nykyisiä voimajohtoalueita hankealueen pohjoisosassa sekä etelässä. YVA-ohjelmassa on toteutettavan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä esitetty arviointi Natura-vaikutusten arvioinnin tarpeellisuudesta seitsemällä Natura-alueella (Sipoonjoki, Kivilamminsuo-Pitkästenjärvi, Mustametsä, Ohkolanjokilaakso, Kummelbergen, Järvisuo-Ridasjärvi, Kotojärvi-Isosuo).

Metsähallitus hallinnoi useita kiinteistöjä voimajohtohankkeen ympäristössä. Kiinteistöt ovat pääosin julkisten hallintopalveluiden taseessa ja niitä hallinnoi joko Rannikon (Uusimaa) tai Järvi-Suomen luontopalvelut (Kanta-Häme). Valtaosa kiinteistöistä on perustettu luonnonsuojelualueiksi ja useat niistä sijoittuvat Natura-tarvearvioissa tarkastelluille Natura-alueille. Metsähallitus lausuu hankkeesta valtion maa-alueiden hallinnoijana ja valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena.

Metsähallitus on tutustunut hankkeesta laadittuun YVA-ohjelmaan ja lausuu siitä seuraavaa:

Suunnitellulle voimajohtoalueelle ei sijoitu valtion luonnonsuojelualueita tai muita Metsähallituksen hallinnassa olevia kiinteistöjä. Luonnonsuojelualueista suunniteltu voimajohto kulkee lähimpänä Sipoon ja Pornaisten rajalla olevaa Kummelbergenin luonnonsuojelualuetta, joka rajautuu 55 metrin päähän esitetystä voimajohtolinjasta. Kummelbergenin luonnonsuojelualue on perustettu luonnonsuojelualueeksi VnA:lla 332/2021. Luonnonsuojelualueen kohdalla uusi voimajohtolinjaus sijoittuu pääosin peltoalueelle.

Metsähallitus katsoo, että suunniteltu voimajohtohanke tulee suunnitella siten, ettei sen toteuttaminen heikennä hankealueen läheisyyteen sijoittuvan luonnonsuojelualueen suojeluperusteita. Metsähallitus huomauttaa, että Kummelbergenin luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräys ei mahdollista uusien voimajohtojen toteuttamisesta luonnonsuojelualueelle. Suunniteltua voimajohtolinjausta tai sen vaatimaa lunastusaluetta ei siksi tule ulottaa Kummelbergenin luonnonsuojelualueelle.

Natura-tarvearviot

YVA-ohjelmassa on tehty arvio Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta seitsemälle Natura-alueelle: Sipoonjoki (FI0100086, SAC), Kivilamminsuo-Pitkästenjärvi (FI0100059, SAC), Mustametsä (FI0100060, SAC), Ohkolanjokilaakso (FI0100061, SAC), Kummelbergen (FI0100099, SAC), Järvisuo-Ridasjärvi (FI0100052, SAC/SPA), Kotojärvi-Isosuo (FI0100058, SAC/SPA). Natura-alueet sijoittuvat lähimmillään 170–2230 m päähän suunnitellusta voimajohdosta pois lukien Sipoonjoen Natura-alue, jonka suunniteltu voimalinja ylittää kahdessa kohdassa. Sipoonjoen Natura-alueelle ei sijoitu voimajohtopylväitä eikä alueeseen kohdistu muutakaan rakentamista. Natura-alueisiin ei tarvearviointien perusteella arvioida voivan kohdistua merkittäviä vaikutuksia, eikä alueiden osalta ole siksi tarvetta laatia luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviota.

Metsähallitus pitää tehtyjä Natura-tarvearviointeja riittävinä ja yhtyy niiden johtopäätöksiin. Järvi-Ridasjärven ja Kotojärvi-Isosuon Natura-alueiden (SAC/SPA) osalta Metsähallitus pitää voimajohdon ukkosjohtimen merkitsemistä havaintopalloin varovaisuusperiaatteen vuoksi perusteltuina, vaikka hankkeen vaikutuksia lintudirektiivin lajeihin ei arvioida edes kohtalaisiksi.

Metsähallitus huomauttaa, ettei sillä ole kattavaa tietoa Kummelbergenin Natura-alueen suojeluperusteisiin kuuluvan liito-oravan esiintymisestä. Sipoon yleiskaavan luontoselvityksessä 2006 (https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2021/03/Sipoon_yleiskaava-alueiden_luontoselvitykset_Yrj%C3%B6l%C3%A4-2006.pdf) alueen länsiosista löydettiin suuri määrä liito-oravan papanoita ja koko Natura-alueen arvioitiin voivan kuulua lajin reviiriin. Tämän jälkeen tehdyissä selvityksissä (mm. Pohjois-Paippisten osayleiskaavan luontoselvitykset 2016, <https://www.sipoo.fi/wp-content/uploads/2020/12/G-26-Liito-orava-luonn.pdf>) liito-oravan esiintymistä ei kuitenkaan ole pystytty varmistamaan. Metsähallituksen tiedossa ei ole, että Kummelbergenin Natura- ja luonnonsuojelualueella olisi tehty kattavaa liito-oravakartoitusta. Metsähallitus esittää, että liito-oravan esiintyminen Kummelbergenin Natura-alueella ja sen itäpuolelle ulottuvalla Kummelbergenin luonnonsuojelualueella tarkastetaan osana YVA-menettelyä.

Kivilamminsuon-Pitkästenjärvien Natura-tarvearviossa todetaan, että Natura-alueen eteläpuolen reunametsät sekä suoalue on hankittu valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin. Metsähallitus huomauttaa, että myös Kivilamminsuon-Pitkästenjärvien Natura-alueella olevat valtion maa-alueet suojeltiin vuonna 2021. Alueen kuuluvat Kivilamminsuon-Pitkästenjärvien luonnonsuojelualueeseen, joka on perustettu VnA:lla 332/2021. Metsähallitus katsoo, ettei luonnonsuojelualueen perustaminen vaikuta arvioinnin johtopäätöksiin.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Luonnonympäristöjen pirstoutuminen ja ekologisten yhteyksien heikkeneminen ovat Uudenmaalla merkittävä haaste luonnon monimuotoisuudelle. YVA-ohjelmassa tuodaan asianmukaisesti esiin voimajohtohankkeen sijoittuminen Uudenmaan maakuntakaavassa esitetyt ekologiset yhteydet sekä Suomen Ympäristökeskuksen Zonation-analyysin perusteella arvioidut metsäluonnon kannalta arvokkaat alueet

Metsähallitus näkee hyvänä, että YVA-menettelyssä arvioidaan erikseen hankkeen vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja elinympäristöjen jatkuvuuteen erityisesti johtoreittivaihtoehtojen keskiosissa (välillä Kalliomäki-Soinila), jossa hanke toteutetaan pääosin uuteen johtokäytävään ja jossa useat hankevaihtoehdot sijoittuvat yhtenäisten luonnonympäristöjen alueelle. Arvioinnissa tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan myös muut alueella vireillä olevat rakennus- ja

kaavahankkeet, jotka voivat voimajohtohankkeen ohella lisätä rakentamista ekologisten yhteyksien alueella.

Johtopäätökset

Metsähallitus toteaa, että YVA-ohjelma on asiantuntevasti laadittu ja se antaa kattavan kokonaiskuvan arvioitavasta hankkeesta ja sen keskeisistä ympäristövaikutuksista. Metsähallitus katsoo, että YVA-ohjelma täyttää edellisissä kappaleissa esitetyillä tarkennuksilla YVA-lain sisältövaatimukset.

Lausunto on koottu Metsähallituksen Rannikon luontopalveluissa ja sen kokoamisesta on vastannut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs. Lausunnon kokoamiseen osallistuivat lisäksi luonnonsuojelun erityisasiantuntija Kimmo Kolehmainen Rannikon luontopalveluista sekä Raisa Vesterbacka Järvi-Suomen luontopalveluista.

Vantaalla 8.12.2023

Annukka Rasinmäki

Maankäyttöpäällikkö

Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus

Mäntsälän kunta
Kuntakehityslautakunta

14.12.2023

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kuntakehityslautakunta antaa lausuntonaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa:

VE1-voimalinjan osuus F-H sivuaa alle 300 metrin säteellä Hyökännummen asemakaavoitettua aluetta. Voimalinja tulisi vaikeuttamaan Hyökännummen taajaman leviämistä koilliseen ja itään päin. Mäntsälän kunta on ostanut F-H-linjan varrelta peltota, joille asutusta olisi mahdollista lisätä. Lisäksi voimalinjan linjaus osuu Mäntsälän Kulttuuriympäristöselvityksessä (Ahola 2022) mainitulle maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön eli Ohkolan kylän *lähestymismaiseman* alueelle rikkoen sen maisemalliset arvot. (Ahola, 2022, Mäntsälän kulttuuriympäristöselvitys).

YVA-selostuksessa tulee esittää voimajohdon reitti ja vaikutukset päällekkäin Kapulin eritasoliittymän aluevarauksen kanssa. Kapulin asemakaavoitettu teollisuusalue ja sille suunniteltu eritasoliittymä valtatielle 25 on merkittävä valtakunnallisella tasolla. Pylväsväleillä ja pylväiden sijoittelulla voidaan ehkäistä maankäytöllisiä haittoja.

Ohjelmassa ei ole otettu huomioon Helsinki-Lahti-Kouvola oikoradan mahdollista laajennusta Mäntsälässä kahdella raideparilla länteen päin nykyisistä raitteista. Lisäraideparit edellyttäisivät 40 metrin aluevarauksen, mikä voi vaarantaa voimalinjan myötä. VE5 sivuaa tätä varausaluetta, missä johtoalue mahdollisesti levenee.

VE5 on suunniteltu kulkemaan Lukkukosken läpi. Vaikutukset Lukkukosken luonto- ja maisema-arvoille jäävät epäselviksi. Käytännössä uusi voimajohtoyhteys muuttaisi alueen rakennetta merkittävästi.

VE2:n ja VE4:n osuus E-G sivuaa Hirvihaarassa Mäntsälän ampumaurheilukeskusta, jota ei ole käsitelty YVA-ohjelmassa riittävästi. Vaihtoehdot 2–4 rikkoivat myös valtatie 25:n molemmin puolin laajaa, yhtenäistä ja ekologisen verkoston kannalta maakunnallisesti merkittävää metsätalousvaltaista aluetta. Nämä vaihtoehdot ovat jo lähtökohtaisesti haastavia luonnon näkökulmasta.

Mäntsälän kunnan näkemys on, että peltoalueille olisi toimivinta toteuttaa YVA-ohjelmassa esitettyjä peltopylvästyyppejä, jotka minimoivat maanviljelylle aiheutuvia haittoja.

Päivityksenä mainittakoon, että YVA-ohjelmassa mainitun Mäntsälä Aero -

Mäntsälän kunta
Kuntakehityslautakunta

14.12.2023

lentokenttähankkeen valitusta ei otettu korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyyn lokakuussa 2023.

Mäntsälässä on käynyt ilmi YVA-ohjelman esittelytilaisuudessa, että vastikään rakennusluvan saaneiden maanomistajien rakennukset eivät ole merkittyinä liitekartoille. YVA-ohjelmassa on käytetty MML:n aineistoja vuodelta 2023, mutta kunnan viime vuosina myönnetty rakennusluvut tai suunnittelutarveratkaisut eivät välttämättä ole kuvattuina liitekartoissa. Mäntsälän kunnan alueella useat reittivaihtoehdot sivuavat jopa alle 100 metrin etäisyydeltä olemassa olevia rakennuksia pitkien suorien osuuksien takia. Reittien lopullisessa arvioinnissa tulee huomioida mahdollisuus siirtää voimajohtoja muutamilla kymmenillä metreillä sivuun olemassa olevista rakennuksista, jotta rakennusten etäisyys voimalinjasta ylittää 100 metriä.

Toteutuessaan voimalinjalla olisi luonto-, kulttuurimaisema- ja maanarvoa sekä asumisviihtyisyyttä alentavia vaikutuksia koko Mäntsälän alueella reittivalinnoista riippumatta. Reittivalintojen ja niiden vaihtoehtoisten osuuksien aluevaraukset ovat huomattavat Mäntsälän kunnassa. Tämä vaikeuttaa valmisteilla olevan Mäntsälän strategisen yleiskaava 2050:n suunnittelua jo luonnosvaiheessa. Tästä syystä lopullisen reitin valinta tulisi olla nopeasti tiedossa. Mäntsälän kunnan kannalta Fingridin ja kunnan välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta olisi pitänyt toteuttaa hankkeen alkuvaiheessa. Kahdenvälistä vuorovaikutusta tulee lisätä jatkossa.

YVA-ohjelmassa on käsitelty mahdollisuutta rakentaa yhden 400 kilovoltin voimajohdon sijasta kahden 400 kilovoltin voimajohdon yhteispylväsrakenteet. Kahden 400 kilovoltin voimajohdon yhteispylväsratkaisu koetaan tilantarpeen ja nykyisten olemassa olevien voimajohtojen käyttöään kannalta järkevimmäksi vaihtoehdoksi. Mäntsälässä jo nykyisin olevan Fingridin 400 kilovoltin voimalinjan käyttöikää ja mahdollista korvaamista tulisi tarkastella jo suunnitteilla olevan voimalinjan yhteydessä ajankohtaisena vaihtoehtona. Voimajohtojen eri vaihtoehdot kulkevat merkittävässä määrin Mäntsälän kunnan alueella, minkä vuoksi vierekkäisiä ja eri aikoina toteutettavia voimajohtoja ei pidetä maankäytöllisesti toimivina ratkaisuin. Esimerkiksi tilavaraukset jäävät vaiheittain rakennettuina epäselviksi ja voivat hankaloittaa kaavoitusta tulevaisuudessa. Nyt suunniteltava 400 kilovoltin voimajohtoyhteys tulisi vähintään mitoittaa mahdollistamaan tulevaisuudessa myös toisen 400 kilovoltin voimajohdon toteuttaminen samoihin pylväisiin.

Liitekartalla 6/14 (Hausjärvi, Mäntsälä) vaihtoehtojen 4 ja 5 välillä kulkee olemassa oleva voimalinja. Tämän olemassa olevan voimalinjan koillispuolelle on esitetty VE5, joka sivuaa Kaananjoen peltomaisemaa. YVA-ohjelmasta ei käy selvästi ilmi, miksei VE5 kulkisi vasta VE4:n B-E osuudelta suoraan VE5:n osuudelle M-N.

Mäntsälän kunta
Kuntakehityslautakunta

14.12.2023

YVA-ohjelmassa uuden voimajohtohankkeen merkittävyys ja toteuttamisen välttämättömyys on selostettu kansallisella tasolla ja tulevaisuuden energia-tarpeita huomioiden. YVA-ohjelmassa on tästä syystä jätetty käsittelemättä vaihtoehto 0, eli muuttumaton nykytilanne tai huomattavasti laajemmalla suunnittelualueella toteutettava kokonaan erilainen vaihtoehto. Ennen kuin lopullinen reittivaihtoehto selviää, hankkeen viisi vaihtoehtoista reittiä vaikuttavat Mäntsälän kunnan maankäyttöön huomattavasti. Olemassa olevien NIVOS Oy:n 110 kilovoltin voimajohtojen kannalta hanke ei tuota Mäntsälän sisäiseen sähköverkkostoon parannuksia. Päinvastoin uudehkojen voimajohtojen viereen rakentaminen voi muodostaa ylimääräisiä kuluja nykyisen verkoston ylläpitämiseen.

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kuntakehityslautakunta 14.12.2023 § 105
914/11.00.02/2023

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausuntoa on pyydetty viimeistään 8.12.2023. ELY-keskukselta on pyydetty lisää aika lausunnon toimittamiselle 19.12.2023 asti.

Arviointiohjelma ja kuulutus ovat osoitteessa:

www.ymparisto.fi/FingridHausjarviAnttila400kvYVA

YVA-prosessin eteneminen

YVA-prosessin arviointiohjelma ja kuulutukset ovat olleet nähtävillä Fingrid Oyj:n nettisivuilla ja aineistot ovat saapuneet Mäntsälän kunnalle.

Hanketta ja sen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa on esitelty Mäntsälän kunnantalolla kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa ke 22.11.2023 Fingridin asiantuntijoiden, ympäristövaikutuksia arvioivan konsultin ja yhteysviranomaisen kanssa.

Alustavassa reittisuunnittelussa on tutkittu erilaisia reittivaihtoehtoja. YVA-ohjelmassa on esitetty viisi päälinjausta ja niiden eri osuudet yksilöidysti. Tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeesta riippuen hankkeessa rakennetaan joko yhden tai kahden 400 kilovoltin voimajohdon sähkönsiirtoyhteys. Molempien vaihtoehtojen aluevaraukset on esitetty ohjelmassa.

Hankkeen aikataulu

Varsinainen vaikutusten arviointi tehdään vuosien 2023–2024 aikana. Tulokset kootaan arviointiselostukseksi, joka valmistuu arviolta alkukesällä 2024. Yhteysviranomaisen antaa arviointiselostuksesta perustellun päätelmän arviolta loppukesästä vuonna 2024.

Fingrid tekee päätöksen hankkeen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta YVA-menettelyn jälkeen. Alustavan aikataulun mukaan voimajohdon rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2025–2027. Hankkeen rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028–2030.

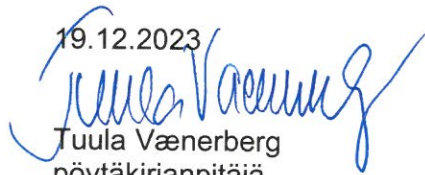
Linjausvaihtoehdot Mäntsälän osalta

Kaikki esitetyt linjausvaihtoehdot kulkevat Mäntsälän kautta. Osa vaihtoehdoista kulkee osin olemassa olevien 110 kilovoltin tai 400 kilovoltin voimajohtojen rinnalla. Linjausvaihtoehdot muodostavat kuitenkin kokonaisuutena merkittävässä määrin uusia johtauksia eri puolilla Mäntsälän kuntaa. Eri reitit yhdistyvät toisiinsa Mäntsälän eteläosassa.

Valmistelija	Kaavasuunnittelija Juuso Muttilainen
Esittelijä	Kuntakehitysjohtaja Gummerus Vesa
Päätösehdotus	Kuntakehityslautakunta antaa lausuntonaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta liitteen mukaisen lausunnon.
Kokouskäsittely	Kokoukseen toimitettiin päivitetty liite 1.
Päätös	Lautakunta päätti yksimielisesti päätösehdotuksen mukaisesti. Liite 1. Lausunto Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Anttila 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Tero Toivonen poistui kokouksesta tämän käsittelyn jälkeen klo 19.07.

Otteen oikeaksi todistaa

19.12.2023

Tuula Vænerberg
pöytäkirjanpitäjä

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 105

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuo-
mioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

**Lausunto Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta
ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta / UUDELY/2145/2023**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt Pornaisten kunnan ympäristöviranomaiselta lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausuntoa on pyydetty 8.12.2023 mennessä.

Päätös Ympäristönsuojelusihteeri toteaa lausuntonaan, että Pornaisten ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Perustelut Ympäristövaikutuksen arviointiohjelmassa ei ole Pornaisten kunnan osalta havaittavissa selkeitä puutteita tai muita asioita, joihin ympäristönsuojelusihteeri näkee tarpeellisen puuttua.

Toimivalta Askolan Hallintosääntö 1.1.2023
Askolan rakennus- ja ympäristöjaosto 9.2.2023 § 4, Liite 2

Laura Tudeer
Ympäristönsuojelusihteeri LT

*** Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu ***

Päätös on toimitettu jakelussa mainituille 8.12.2023.

Jakelu: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Rakennus- ja ympäristöjaosto

Kokousaika 18.12.2023 klo 20:24 - 21:34

Kokouspaikka Kunnanvirasto, valtuustosali

Jäsenet Virkki Juha, puheenjohtaja
Grönroos Lotta
de Jong Peter
Juntunen Juha
Kalek Aija
Runolinna Liljan-Kukka

Poissa Nyrhivaara Henna

Muut osallistujat Palviainen Erja, kunnanvaltuuston pj
Nieminen Tea, kunnanvaltuuston I varapj
Valve Mari, kunnanvaltuuston II varapj
Kuusela Antti, kunnanjohtaja, esittelijä
Ikonen Antti, tekninen johtaja
Tapiola Tapani, kuntakehitysjohtaja
Kärkkäinen Antti, hallinto- ja talousjohtaja, pöytäkirjanpitäjä

Asiat 298 - 308

Pöytäkirjan varmennus

Juha Virkki 298-300 § ja 302-308 § Antti Kärkkäinen
Puheenjohtaja Pöytäkirjanpitäjä

Liljan-Kukka Runolinna 301 §
Puheenjohtaja

Pöytäkirjan tarkastus Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti 20.12.2023.

Peter de Jong

Aija Kalek

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Pöytäkirja on 21.12.2023 viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

§ Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kunnanhallitus 18.12.2023 §

Päätösehdotus

Kokous todetaan laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Tiedoksianto asianosaisille

§ Pöytäkirjan tarkastaminen

Kunnanhallitus 18.12.2023 §

Päätösehdotus

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan toimielimen jäsenet Peter de Jong ja Aija Kalek.

Päätös Puheenjohtajan ehdotuksesta pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Peter de Jong ja Aija Kalek.

Tiedoksianto asianosaisille

§ Työjärjestyksen hyväksyminen

Kunnanhallitus 18.12.2023 §

Päätösehdotus

Hyväksytään esityslistan mukaisena.

Päätös Esityslistan asia 299 § Pornaisten jalankulun ja pyöräilyn väylästön kehittämissuunnitelma poistettiin esityslistalta yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta.

Muilta osin esityslista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

Tiedoksianto asianosaisille

301 § Lausunto Fingrid Oyj:n 400 kV:n voimajohtohankkeeseen välillä Sipoo - Hausjärvi

Kunnanhallitus 18.12.2023 § 301

Valmistelija Maankäyttö- ja paikkatietoasiantuntija Antti Hämäläinen,
antti.hamalainen@pornainen.fi tai 040 174 5050
Kuntakehitysjohtaja Tapani Tapiola, tapani.tapiola@pornainen.fi tai p. 040 185 8648

Esittelijä Kunnanjohtaja Antti Kuusela, antti.kuusela@pornainen.fi tai p. 040 185 5314.

Päätösehdotus

Kuntakehitysjaosto esittää kunnanhallituksen lausunnoksi;

Kunnanhallitus toteaa, että voimajohtohankkeessa on otettu hyvin ympäristöarvot sekä Pornaisten kunnan osayleiskaavamääräykset huomioon.

Reittilinjaus

Pornaisten kunnan alueella oleva Kummelbergenin Natura 2000-alueen osalta reittilinjauksen tulisi pysyä nykyisen 110 kV sähkölinjan mukaisena. YVA-ohjelman liitteen 2:n Natura-tarvearvion perusteella 400 kV sähkölinjan reitti on mahdollinen olemassa olevan reittilinjauksien mukaisesti. YVA:ssa esitetyllä uudella reittilinjauksella arvioidaan olevan negatiivinen vaikutus Pornaisten kunnan asuin ympäristöön, kuntakuvaan, maankäyttöön ja -jatkosuunnitteluun sekä asumisviihtyisyyteen. Uudella linjauksella arvioidaan olevan luontonarvoin huonompi vaikutus, sillä se vaatii täysin uuden linjakäytävän avaamista. Tulevan linjan kulkeminen jo olemassa olevan linjan vieressä on huomattavasti parempi luonnon kannalta huolimatta siitä, että se kulkee Natura 2000 alueen reunalla. Pornaisten kunta ei siten puolla uutta reittilinjausta.

Muutoin kunnanhallitus puoltaa hanketta Fingrid Oyj:n esityksen mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkittiin, että Juha Virkki ilmoitti olevansa asiassa esteellinen (asianosainen) ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkittiin, että tämän asian käsittelyn ajan puheenjohtajana toimi kunnanhallituksen I-varapuheenjohtaja Liljan-Kukka Runolinna.

Tämän päätöksen osalta pöytäkirja tarkastettiin heti kokouksessa.

Liitteet Lausuntopyyntö Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Sipoo YVA-ohjelmasta

YVA-ohjelma_Fingrid_Oyj_Hausjärvi-Anttila_400_kv_2023

Kuntakehitysjaosto 29.11.2023 § 33

Valmistelija Maankäyttö- ja paikkatietoasiantuntija Antti Hämäläinen,
antti.hamalainen@pornainen.fi tai 040 174 5050
Kuntakehitysjohtaja Tapani Tapiola, tapani.tapiola@pornainen.fi tai p. 040 185 8648

Valmisteluteksti

Fingrid Oyj tarkastelee uuden 400 kV:n voimajohtoyhdetyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58-66 kilometriä riippuen toteutuvasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat Hausjärven, Hyvinkään, Mäntsälän, Sipoon ja Porvoon kuntiin.

Pornaisten kunnassa voimajohto kulkee kunnan itäosien halki pohjoiseen vaihdellen Pornaisten ja Sipoon puolta. Pornaisten kunnan osayleiskaavoissa on osoitettu 110-400 kV:n voimalinjan kulkupaikka. Voimalinja ylittää kaksi natura-kohdetta; Sipoonjoen haarat, joista toinen sijaitsee Pohjoisten kylien osayleiskaavan alueella ja toinen osayleiskaavan ulkopuolisella "valkoisella alueella".

Fingrid Oyj on teettänyt tarvearviot voimajohtoyhteyden vaikutuksista sen vaikutuspiirissä oleviin Natura alueisiin, joihin kuuluu Pornaisten alueella myös rientolan metsä. Liitteenä toimitetussa tarvearviossa todetaan Sipoonjoen haarojen luontoarvot ja vaikutukset alueelle. Tarvearviossa todetaan ettei hankkeesta aiheudu suoria vaikutuksia Natura-alueeseen, sillä pylväspaikkoja ei sijoiteta Natura-alueelle tai jokitörmäin.

Esittelijä Kunnanjohtaja Antti Kuusela, antti.kuusela@pornainen.fi tai p. 040 185 5314.

Päätösehdotus

Kuntakehitysjaosto esittää kunnanhallituksen lausunnoksi;

Kunnanhallitus toteaa, että voimajohtohankkeessa on otettu hyvin ympäristöarvot sekä Pornaisten kunnan osayleiskaavamääräykset huomioon.

Reittilinjaus

Pornaisten kunnan alueella oleva Kummelbergenin Natura 2000-alueen osalta

reittilinjauksen tulisi pysyä nykyisen 110 kV sähkölinjan mukaisena. YVA-ohjelman liitteen 2:n Natura-tarvearvion perusteella 400 kV sähkölinjan reitti on mahdollinen olemassa olevan reittilinjauksien mukaisesti. YVA:ssa esitetyllä uudella reittilinjauksella arvioidaan olevan negatiivinen vaikutus Pornaisten kunnan asuin ympäristöön, kuntakuvaan, maankäyttöön ja -jatkosuunnitteluun sekä asumisviihtyisyyteen. Pornaisten kunta ei puolla uutta reittilinjausta.

Muutoin kunnanhallitus puoltaa hanketta Fingrid Oyj:n esityksen mukaisesti.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Liitteet Lausuntopyyntö Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Sipoo YVA-ohjelmasta
YVA-ohjelma_Fingrid_Oyj_Hausjärvi-Anttila_400_kv_2023

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti

Päivämäärä: 20.12.2023

Vastaanottajat: Uudenmaan ELY-keskus

Jakelussa mainitut

**Lausuntopyyntö Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta
ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta**

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunnot tulee toimittaa kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, viimeistään **8.12.2023**. Viitteeksi dnro UUDELY/2145/2023.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Annukka Engström, puh. +358 295 021 112.

Arviointiohjelma ja kuulutus ovat osoitteessa:

www.ymparisto.fi/FingridHausjarviAnttila400kvYVA

Asiakirjan on sähköisesti hyväksynyt tarkastaja Leila Laine. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

JAKELU

Hausjärven kunta, hausjarvi(at)hausjarvi.fi
Hausjärven kunta, kaavoitus
Hausjärven kunta, ympäristölautakunta, ymparisto(at)hausjarvi.fi
Riihimäen kaupunki, Etelä-Hämeen ympäristöterveys, ytos(at)riihimaki.fi
Hyvinkään kaupunki, kirjaamo(at)hyvinkaa.fi
Hyvinkään kaupunki, kaavoitus
Hyvinkään kaupunki, ympäristöviranom., ymparistopalvelu(at)hyvinkaa.fi
Hyvinkään kaupunki, ympäristöterveys, ymparistoterveys(at)hyvinkaa.fi
Mäntsälän kunta, kirjaamo(at)mantsala.fi
Mäntsälän kunta, kaavoitus,
Mäntsälän kunta, ympäristöviranomaisen, yaktoimisto(at)tuusula.fi
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, yaktoimisto(at)tuusula.fi
Pornaisten kunta, kunta(at)pornainen.fi
Pornaisten kunta, kaavoitus
Pornaisten kunta, ympäristöviranomaisen, ymparistonsuojelu(at)askola.fi
Pornaisten kunta, ympäristöterveys, ymparistoterveydenhuolto(at)porvoo.fi
Porvoon kaupunki, kirjaamo(at)porvoo.fi
Porvoon kaupunki, kaavoitus

9.11.2023

Porvoon kaupunki, ympäristönsuojelu, ymparistonsuojelu(at)porvoo.fi
Porvoon kaupunki, ympäristöterveys, ymparistoterveydenhuolto(at)porvoo.fi
Sipoon kunta, kirjaamo(at)sipoo.fi
Sipoon kunta, kaavoitus
Sipoon kunta, ympäristönsuojelu, ymparistonsuojelu(at)sipoo.fi
Sipoon kunta, ympäristöterveys, ymparistoterveydenhuolto(at)porvoo.fi
Uudenmaan liitto, toimisto(at)uudenmaanliitto.fi
Hämeen liitto, hameenliitto(at)hame.fi
Väylävirasto, kirjaamo(at)vayla.fi
Traficom, kirjaamo(at)traficom.fi
Finavia Oyj, ymparisto(at)finavia.fi
Fintraffic Lennonvarmistus Oy, info(at)fintraffic.fi
Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo,
kirsi.toivonen(at)porvoonmuseum.fi, riikka.mustonen(at)porvoonmuseum.fi
Kanta-Hämeen alueellinen vastuumuseo, Hämeenlinnan kaupunginmuseum,
kaupyunginmuseum(at)hameenlinna.fi
Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo, Helsingin kaupunginmuseum,
kaupyunginmuseum(at)hel.fi
Työ- ja elinkeinoministeriö, kirjaamo.tem(at)gov.fi
Energiavirasto, kirjaamo(at)energiavirasto.fi
Säteilyturvakeskus, stuk(at)stuk.fi
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat,
kirjaamo.etela(at)avi.fi, ymparistoluvat.etela(at)avi.fi
Pääkaupunkiseudun vesi, arto.kallio(at)hsy.fi
Metsähallitus, kirjaamo(at)metsa.fi, asko.ijas(at)metsa.fi
Luonnonvarakeskus, kirjaamo(at)luke.fi
Suomen metsäkeskus, kirjaamo(at)metsakeskus.fi
Puolustusvoimat, 1. Logistiikkarykmentti, kirjaamo.1logr(at)mil.fi
Puolustusvoimat, 2. Logistiikkarykmentti, kirjaamo.2logr(at)mil.fi
Hämeen ely-keskus, kirjaamo.hame(at)ely-keskus.fi

TIEDOKSI

Fingrid Oyj, Satu Vuorikoski, etunimi.sukunimi(at)fingrid.fi
Sitowise Oy, Heli Nukki, etunimi.sukunimi(at)sitowise.com
Uudenmaan ELY-keskus, Annukka Engström, annukka.engstrom(at)ely-keskus.fi
Hämeen ELY-keskus, Kirsi Lehtinen, kirsi.lehtinen(at)ely-keskus.fi
Suomen luonnonsuojeluliitto, lausunnot(a)sll.fi
Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Hämeen piiri, etela-hame(at)sll.fi
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri, uusimaa(at)sll.fi
Metsänhoitoyhdistys Kanta-Häme, kantahame(at)mhy.fi
Metsänhoitoyhdistys Uusimaa, jarmo.sulopuisto(at)mhy.fi
Metsänhoitoyhdistys Eteläinen Metsäreviiri ry. niklas.furu(at)revir.org

9.11.2023

Hausjärven-Riihimäen riistanhoitoyhdistys, hausjarvi-riihimaki(at)rhy.riista.fi
Hyvinkään riistanhoitoyhdistys, hyvinkaa(at)rhy.riista.fi
Mäntsälän riistanhoitoyhdistys, mantsala(at)rhy.riista.fi
Pornaisten riistanhoitoyhdistys, pornainen(at)rhy.riista.fi
Porvoon riistanhoitoyhdistys, porvoo(at)rhy.riista.fi
Sipoon riistanhoitoyhdistys, lasse.karjalainen(at)elisanet.fi
Porvoon Seudun Lintuyhdistys ry, susanne.nakari(at)gmail.com
Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry,
apus(at)apus.birdlife.fi
Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry. khly(at)birdlife.fi

Tämä asiakirja UUELY/2145/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2145/2023 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Laine Leila 09.11.2023 10:08

Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo, Porvoo / lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle

Ympäristöterveysjaosto 14.12.2023 § 113
2720/11.05.00.00/2023

Valmistelu- ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Paula Hänninen
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Voimajohtoa suunnitellaan välille Hausjärven Puujaa – Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitseva Anttilan sähköasema. Lausunnot tulee toimittaa viimeistään 8.12.2023. Lausunnon toimittamiselle on pyydetty lisää aikaa 20.12.2023 asti ja se on myönnetty. Viitteeksi dnro UDELY/2145/2023

www.ymparisto.fi/FingridHausjarviAnttila400kvYVA

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan kantaverkon vahvistamista, jota Fingrid Oyj suunnittelee Hausjärven Puujaan ja Porvoon ja Sipoon rajalla sijaitsevan Anttilan sähköaseman välille. Voimajohtoyhteyttä suunnitellaan 400 kilovoltin voimajohtona Puujaalta Hausjärven Kalliomäelle. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58–66 kilometriä riippuen toteutuvasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo.

Kalliomäen ja Anttilan välille tarvitaan kantaverkon tulevaisuuden sähkönsiirtotarpeista riippuen joko 400 kilovoltin voimajohtoyhteys tai 2 x 400 kilovoltin voimajohtoyhteys. Etelässä välillä Soinila–Anttila tarkastellaan vain yhtä reittivaihtoehtoa, joka sijoittuu pääasiassa nykyisen voimajohdon viereen samaan maastokäytävään. Reittisuunnittelussa voidaan hyödyntää kantaverkon nykyisiä voimajohtoalueita hankealueen pohjoisosassa sekä etelässä.

Jakso 3 Soinila-Anttila sijoittuu Pornaisen ja Sipoon kuntiin ja suunniteltu jakso sijaitsee osittain nykyisen 400 kilovoltin voimajohdon vieressä. Jakso on suhteellisen harvaan asuttua metsä- ja peltoaluetta. Johtoreitti sivuaa joitain tiheimmin asuttuja alueita. Jaksolla on kokonaisuudessaan 85 asuinrakennusta alle 300 metrin etäisyydellä suunnitellusta voimajohdosta, joista 12 sijaitsee alle 100 metrin etäisyydellä. Lomarakennuksia alle 300 metrin etäisyydellä on 24 kappaletta, joista kolme on alle 100 metrin päässä. Voimajohtoreitillä ei ole pohjavesialueita.

Jakson pohjoisosassa tarkasteltava johtoreitti sijaitsee nykyisen voimajohdon rinnalla aina Vermijärven ja Sångsvenenin luonnon-suojelualueelle asti. Luonnonsuojelualueet ovat lähimmillään 390 metrin päässä voimajohtoreitistä. Jakson pohjoisosassa on eniten asutusta Pornaisen kyläalueella (Metsäkylä). Natura-alueen jälkeen asutusta Vilonojan kylän läheisyydessä on suhteellisen paljon. Suunniteltu voimajohtoreitti sijoittuu nykyisen voimajohdon rinnalle jälleen Tapiolasta Suonkulmaan saakka, jossa suunniteltu voimajohto kiertää länsipuolella sijaitsevat useat loma-ajan rakennukset järven rannalla. Jakson eteläosa sijaitsee metsässä ja pelloilla sivuten Anttilan ja Merilän kyliä. Jakso ylittää Järvenpää–Pornainen välisen tien 146 sekä rautatien lähellä Anttilaa.

Sähkömagneettisten kenttien aiheuttama säteily on ionisoimatonta säteilyä, jolle altistuksen rajoittamiseksi on annettu useita kansainvälisiä suosituksia. Ohjearvot perustuvat tieteellistä näyttöä arvioineisiin kirjallisuuskatsauksiin. Lainsäädännön perustana on, että annetut rajoitukset suojaavat sähkö- ja magneettikenttä-altistuksen kaikilta tunnetuilta mahdollisilta haittavaikutuksilta.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on määritellyt raja-arvot ja toimenpidetasot 15.12.2018 voimaan tullessa asetuksessaan (1045/2018) 'ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistuksen rajoittamisesta'. STM:n asetuksen raja-arvot on annettu kehon sisäisinä suureina, joita ei voi mitata. Toimenpidetasot on annettu mitattavina ulkoisen kentän suureina. STM:n asetuksessa väestön altistumista magneettikentille rajoitetaan 200 mikroteseen (μT). Arvo ei ylitä edes suoraan 400 kilovoltin voimajohtojen alla, vaan suurimmat mitatut magneettikentät ovat olleet 10 mikrotesein luokkaa tilanteessa, jossa 400 kilovoltin voimajohdossa on kulkenut suuri virta. Siirryttäessä kauemmaksi voimajohdon keskilinjasta magneettikenttä vaimenee nopeasti.

Voimajohtojen sähkökenttien raja-arvoihin STM:n asetusta ei sovelleta, koska sähköturvallisuuslaissa ja sen nojalla säädetään voimajohdoille vaatimuksia, jotka rajoittavat sähkökentän voimakkuuden voimajohtojen läheisyydessä turvalliselle tasolle. Kantaverkon 400 kilovoltin voimajohdon alla sähkökentän voimakkuudet ovat enimmillään 10 kV/m ja 110 kilovoltin voimajohdon alla 2–3 kV/m.

Fingrid seuraa sähkö- ja magneettikenttien terveysvaikutuksiin liittyviä uusia tutkimustuloksia.

Voimajohdon rakentamisvaiheessa melua aiheutuu johtoalueen puuston poiston ja johtaukean raivaamisen sekä rakentamisen työkoneista ja työmaaliikenteestä. Voimakkaampaa melua aiheutuu johtimien liittämisestä muutaman kilometrin välein ja mahdollisesta poraamisesta tai louhinnasta kallioisilla pylväspaikoilla, kun

rakennetaan pylväasperustuksia. Voimajohtotyömaa siirtyy jatkuvasti johtoreittiä eteenpäin, joten meluvaikutukset jäävät tyypillisesti kestoaltaan lyhytaikaisiksi.

Johtimien tai eristimien pinnalla ilmenevät koronapurkaukset kuuluvat sirisevänä äänenä. Ilmiön aiheuttaa ilman ionisoituminen johtimien, eristimien tai muiden pintojen läheisyydessä ja sitä esiintyy lähinnä 400 kilovoltin jännitetasolla. Koronan synnyttämä ääni on voimakkaimmillaan kostealla säällä tai talvella, jolloin johtimiin muodostuu huurretta. Koronapurkauksen välttäminen täydellisesti on käytännössä lähes mahdotonta. Koronan aiheuttama ääni ei ylitä melun ohjearvoja, mutta ääni voidaan kokea voimajohtojohdon välittömässä läheisyydessä häiritsevänä.

Voimajohtorakenteista voi syntyä melua myös esimerkiksi tuulen ravistellessa johdon eri osia, kuten teräspylviä, johtimia, orsia, haruksia, huomiopalloja tai eristimiä. Voimajohtorakenteista aiheutuvan melun ehkäisyyn kiinnitetään huomiota rakenne-suunnittelussa.

Voimajohtohankkeen ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan asiantuntija-arviona käytettävissä oleviin lähtötietoihin sekä arviointiprosessin aikana kerättyihin tietoihin perustuen. Arvioinnin lähtötietoina käytetään tietoja tarkasteltavan vaikutusalueen asutuksesta, vapaa-ajan asutuksesta, elinkeinoista, maankäytöstä, mahdollisista häiriintyvistä kohteista ja palveluista. Arvioinnissa otetaan huomioon myös hankealueen asukkaiden ja muiden toimijoiden esittämät mielipiteet voimajohtohankkeesta.

Voimajohtohankkeen vaikutuksia asumiseen ja elinoloihin tarkastellaan analysoimalla, kuinka paljon asutusta sijoittuu suunnitellun voimajohtojohdon lähialueelle. Asuinviihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä muun muassa turvallisuuden tunteen heikentymisestä, terveysvaikutuksiin liittyvistä peloista tai maiseman muutoksen johdosta. Arvioinnissa otetaan myös huomioon vaikutuksien kohdistuminen eri väestöryhmiin ja herkkiin kohteisiin.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö:

Ympäristöterveysjaosto päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon: Ympäristöterveysjaostolla ei ole asiaan huomauttamista.

Pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:
Ehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin heti.

Porvoon kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Ympäristöterveysjaosto

§ 113

14.12.2023

Otteen oikeaksi todistaa 15.12.2023

Riitta Nieminen
toimistosihteeri

**** Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu ****

Porvoon kaupunki

Ote pöytäkirjasta

Ympäristöterveysjaosto

§ 113

14.12.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 113

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §.

Fingrid Oy
voimajohtohanke

UUDELY/2145/2023

12.12.2023

Liite / Bilaga 1 / 141. § RAKYMP 12.12.2023

Rakennus- ja ympäristövaliokunta
PL 7
04131 Sipoon kunta

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto Fingrid Oyj:n 400 kV Hausjärvi - Sipoo voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta UUDELY/2145/2023

Yleiskuvaus hankkeesta

Hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin sähkönsiirtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Fingridin Anttilan sähköasemalle. Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035. Hankkeessa selvitetään yksittäisen 400 kilovoltin voimajohdon rakentamisen lisäksi kahden 400 kilovoltin voimajohdon rakentamista. Vaihtoehdot toteutettaisiin maastoon eri pylvästyypeillä, jotka vaativat erilaiset perustukset ja tilan. YVA-ohjelmassa arvioidaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Pohjoisessa johtoreitin välillä Puujaa-Kalliomäki sekä etelässä Sipoon, Pornaisen ja Porvoon rajalla välillä Soinila-Anttila tarkastellaan vain yhtä reittivaihtoehtoa, joka sijoittuu pääasiassa nykyisen voimajohdon viereen samaan maastokäytävään. Kalliomäki-Soinila välillä tarkastellaan kaikkiaan viittä vaihtoehtoista voimajohtoreittiä.

Hankkeen aikataulu

Voimajohtohanke on alkanut esisuunnittelulla ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä. YVA-menettely on käynnistynyt virallisesti, kun YVA-ohjelma on lokakuussa 2023 jätetty yhteysviranomaisena toimivalle Uudenmaan ELY-keskukselle. Varsinainen vaikutusten arviointi tehdään vuosien 2023–2024 aikana. Tulokset kootaan arviointiselostukseksi, joka valmistuu arviolta alkukesällä 2024.

Yhteysviranomainen antaa arviointiselostuksesta perustellun päätelmän arviolta loppukesästä vuonna 2024. Fingrid tekee päätöksen hankkeen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta YVA-menettelyn jälkeen. Alustavan aikataulun mukaan voimajohdon rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2025–2027. Hankkeen rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028–2030.

Linjaus- ja rakennevaihtoehdot

Fingrid Oy
voimajohtohanke

UUDELY/2145/2023

12.12.2023

Liite / Bilaga 1 / 141. § RAKYMP 12.12.2023

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa tullaan ensisijaisesti hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä. Suunnittelualue on jaettu kolmeen tarkastelujaksoon, joista jakso 3 sijoittuu pääosin Pornaisten ja Sipoon kuntien alueille välille Soinila-Anttila. Reitin pohjoisosassa voimajohto sijoittuu Mäntsälän kunnan alueelle ja eteläosassa Porvoon kaupungin alueelle. Tällä jaksolla suunniteltu voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen Fingridin 110 ja eteläosassa myös 400 kilovoltin voimajohdon rinnalle samaan maastokäytävään pelto- ja metsäalueille. Uutta maastokäytävää voimajohdolle on kuitenkin suunniteltu Pornaisten kunnan alueelle asutuksen ja muiden arvokohteiden kiertämiseksi. Tapiola-Brusas alueella voimajohtoreitti vaihtaa puolta suhteessa nykyiseen 110 kilovoltin voimajohtoon. Suunniteltu voimajohtoreitti ylittää jaksolla Natura-alueeksi luokitellun Sipoonjoen kahdesti ja sivuaa Kummelbergin luonnonsuojelualueutta uudessa maastokäytävässä. Jakson 3 eteläosassa suunniteltu voimajohto ylittää Porvoo-Kerava junaradan.

Ensimmäinen Pornainen-Sipoo linjan osa on 7,5 km pitkä ja uutta johtoaluetta on pinta-alaltaan 24,0 tai 30,7 ha valittavasta pylväsvaihtoehdosta riippuen. Uuden tarvittavan johtoalueen leveys on 32 tai 41 metriä, jolloin alueen kokonaisleveys on joko 95 tai 103 metriä nykyisen 110 kilovoltin voimajohdon kanssa. Toinen osa Pornaisen, Sipoon ja Porvoon alueella on 4,2 km ja pinta-alalta 13,3 tai 17,1 ha. Suonkulma-Anttila välillä johtoalueen kokonaisleveys tulee olemaan 116 tai 125 metriä nykyisten 110 ja 400 kilovoltin voimajohtojen kanssa.

Maakaapelivaihtoehtoa ei tutkita YVA-ohjelmassa. Ohjelman mukaan maakaapelin käyttövarmuuteen ja tekniisiin ominaisuuksiin liittyy riskejä ja epävarmuuksia, joita avojohtoja käytettäessä ei ole. Maakaapelin haittatekijöiksi on tunnistettu mahdollisten vikojen pitkä kesto, lyhyempi käyttöikä, korkeat investointikustannukset avojohtoa vastaavan sähkönsiirtokyvyn saavuttamiseksi ja rakentamisen maankaivutöiden kalleus. Maakaapelin ympäristövaikutukset on arvioitu avojohtoa merkittävämmiksi mittavan kaapelikaivannon ja asennusalueen takia. Taajamien kohdalle rakennettavia lyhyitä maakaapeliosuuksia ei myöskään nähdä realistisin vaihtoehtoina.

Nollavaihtoehto eli hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista kantaverkon toimivuuden turvaamiseksi. Sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta. Uusi voimajohto on siis välttämätön.

Sipoon ympäristönsuojeluviranomaisen johtopäätökset

Sipoon ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että jo olemassa olevan johtoalueen hyödyntäminen on välttämätöntä. Johtoalueen leventämisestä aiheutuu kuitenkin vaikutuksia luontoon ja maisemaan. YVA-menettelyssä tulee tarkastella lisääntyvää reunavaikutusta ja arvioida esimerkiksi vieraslajiriskiä johtolinjaa varten raivattavilla alueilla. Kasvillisuuden ja puuston raivaaminen johtojen alta ja alueen reunoilta lisää luontoa pirstovaa vaikutusta jo ennestään pienipiirteisellä laikkumaisella alueella. Pirstoutuneilla alueilla paikalliset olosuhteet ja esimerkiksi jäljellä olevat metsälaikut kasvattavat merkitystään, jolloin arviointiohjelman taulukon 19 mukainen luonnonmonimuotoisuuden tarkastelu laajana ylimaakunnallisena kokonaisuutena on mittakaavana liian suuri.

Fingrid Oy
voimajohtohanke

UUDELY/2145/2023

12.12.2023

Liite / Bilaga 1 / 141. § RAKYMP 12.12.2023

Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että peltomaisilla alueilla muuttolintujen ja metsäisillä linnustolle tärkeillä alueilla muiden lintujen riski törmätä voimajohtoihin tulee minimoida lintuesteillä. Sipoon Paippisissa on vuosittain muuttolintuja, kuten joutsenia, houkuttelevia peltojärvviä, jotka eivät kuitenkaan sijaitse suunniteltavan voimajohtolinjan välittömässä läheisyydessä. Peltojärvvien alueilla tapahtuu vuosittain lintujen törmäämisiä sähkölinjoihin. Lintujen lentoreitit tulee huomioida ja arvioida voiko suunniteltava voimajohtolinja lisätä muutonaikaista törmäysriskiä. Sipoon ympäristönsuojeluviranomainen suosittelee selvittämään luonnonsuojelulain mukaisen vapaaehtoisen ekologisen kompensaation mahdollisuutta, mikäli työn edetessä selvityksissä havaitaan sellaisia luontovaikutuksia, joita ei voida välttää tai vähentää.

Koska voimajohtolinja kulkee sellaisten alueiden halki, joilla sulfaattipitoisen savimaan esiintymistodennäköisyys vaihtelee, maaperä tulee selvittää tarkemmin ja asia tulee huomioida pylväsvaihtoehtoja valitessa ja toteutuksen suunnittelussa. Samoin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tulee selvittää massanvaihto-, paalutus- ja louhintatarpeet, jotta kuljetukset ja mahdolliset väliavarastoinnit voidaan suunnitella. YVA-menettelyssä tulee kiinnittää huomiota myös kiertotalouden mahdollisuuksiin, esimerkiksi vanhojen voimajohtorakenteiden purkamisesta syntyvien materiaalien osalta.

Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutuksia on arvioitu tässä vaiheessa kattavasti ja ympäristövaikutusten arvioinnin painopisteet ovat perustellut. Pylvästyypit tulee valita sen mukaan, mistä aiheutuu milläkin alueella vähiten negatiivisia vaikutuksia ympäristölle. Tässä vaiheessa pidetään kannattavana rakentaa kaksi 400 kilovoltin voimajohtoa, mutta tarkemmat selvitykset ja lisätiedot sähköön siirtokapasiteetin tarpeista määrittävät lopullisen ratkaisun.

Rakennus- ja ympäristövaliokunta /
Byggnads- och miljöutskottet
12.12.2023

Sipoon ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Anttila 400 kv voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta / Sibbo miljövärdsmyndighets utlåtande om Fingrid Ab Hausjärvi-Andersböle 400 kv kraftledningsprojekts MKB-förfarande

Rakennus- ja ympäristövaliokunta / Byggnads- och miljöutskottet 12.12.2023 § 141

648/11.00.03/2023

Valmistelija / Beredare: ympäristöasiantuntija / miljöexpert Jessika Karvinen jessika.karvinen(at)sipoo.fi

Hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin sähkönsiirtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Fingridin Anttilan sähköasemalle. Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035. Hankkeessa selvitetään yksittäisen 400 kilovoltin voimajohdon rakentamisen lisäksi kahden 400 kilovoltin voimajohdon rakentamista. Vaihtoehdot toteutettaisiin maastoon eri pylvästyypeillä, jotka vaativat erilaiset perustukset ja tilan. Sipoon kohdalla uusi voimajohto sijoittuisi pääasiassa samaan maastokäytävään nykyisten voimajohtojen rinnalle. YVA-ohjelmassa arvioidaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Lausunnon antamiselle on myönnetty sähköpostitse lisää aikaa 13.12.2023 saakka.

Esittelijä / Föredragande Ympäristövalvontapäällikkö / Miljötillsynschef Kyttälä Christel

Ehdotus / Förslag Rakennus- ja ympäristövaliokunta antaa liitteen 1 mukaisen lausunnon asiasta.

Pykälä tarkistetaan välittömästi.

Byggnads- och miljöutskottet ger utlåtande om ärendet enligt bilaga 1.

Paragrafen justeras omedelbart.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut Rakennus- ja ympäristövaliokunta hyväksyi yksimielisesti ympäristövalvontapäällikön ehdotuksen.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

Byggnads- och miljöutskottet godkände enhälligt miljötillsynschefens förslag.

Paragrafen justerades omedelbart.

Liitteet / Bilagor

Rakennus- ja ympäristövaliokunta /
Byggnads- och miljöutskottet
12.12.2023

Liite / Bilaga 1: Lausunto Fingrid voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta

Otteen oikeaksi todistaa / Utdragets riktighet intygar

Sipoossa / Sibbo

13.12.2023

Sofia Uí Shúilleabháin
pöytäkirjanpitäjä / protokollförare

Rakennus- ja ympäristövaliokunta /
Byggnads- och miljöutskottet
12.12.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 141

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Kuntalain (10.4.2015/410) 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

BESVÄRSFÖRBUD

Enligt 136 § i kommunallagen (10.4.2015/410) får omprövning inte begäras eller kommunalbesvär anföras i fråga om beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

Lausunto
3058/09.03/2023
8.12.2023

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Viite: dnro UUELY/2145/2023

Suomen metsäkeskuksen lausunto

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Metsäkeskus tarkastelee hanketta kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta.

Tarkasteltavat voimajohtoreitit sijoittuvat Hausjärven, Hyvinkään, Mäntsälän, Pornaisen, Sipoon ja Porvoon kuntien alueille. Voimajohtoreitit sijoittuvat pääosin metsätalousalueelle ja maaseudulle. Metsäelinkeinojen harjoittamisen näkökulmasta hanke tulee vaikuttamaan laajojen metsätalousalueiden pirstoutumiseen ja siirtymiseen muuhun maankäyttöön. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella voimalinjavaihtoehtojen vaikutuksia kestäväan metsätalouden harjoittamiseen. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa onkin esitetty, että vaikutuksia arvioidaan metsäelinkeinojen näkökulmasta.

Suomen metsäkeskus pitää erittäin hyvänä, että vaikutukset ympäristövaikutusten arviointi sisältää hankkeen ilmastovaikutukset. Ilmastovaikutusten kohdalla on tärkeää arvioida hankkeen vaikutuksen metsien hiilivaraston ja -nielun muutokseen määrittelemällä hankkeessa poistuvan puuston ja sen hiilensitomispotentiaalin (hiilinielu) määrä.

Metsätalousvaikutusten ja ilmastovaikutusten arvioinnin lisäksi olisi hyvä arvioida, miten hankkeen ympäristövaikutuksia metsäelinympäristöihin voitaisiin lieventää, esimerkiksi MTK, SLC ja Energiateollisuus käynnistivät syksyllä 2016 hankkeen, jonka tarkoituksena oli päivittää yhteiset suositukset sähkölinjojen vierimetsien hoidosta ja lisätä monimuotoisuudelle arvokasta lahoppuuta sähkölinjojen vierimetsiin. Hankkeessa laadittiin ohjeet tekopötkkelöiden tuottamiselle sekä testattiin toimintamallia kolmen verkkoyhtiön kanssa eri puolilla maata. Arviointiohjelman yhteydessä olisi hyvä tutustua tähän toimintamalliin, jolla voitaisiin mahdollisesti lieventää voimalinjan vaikutuksia metsien monimuotoisuuden heikkenemiseen.

Alustavassa reittisuunnittelussa on tutkittu erilaisia ratkaisuja voimajohdon rakentamiseksi ja päädytty vaihtoehtoasetteluun. Valittavasta reittivaihtoehdosta

Lausunto
3058/09.03/2023
8.12.2023

riippuen voimajohtoyhteyden kokonaispituudeksi tulee noin 58–66 kilometriä.
Ennen reittivaihtoehtojen tarkempia vaikutuksen arviointeja Suomen
metsäkeskuksella ei ole reittivaihtoehtoihin lausuttavaa.

Mika Salmi
Elinkeinopäällikkö
Suomen metsäkeskus, Aleksanterinkatu 18 A, 15140 Lahti

Säteilytoiminnan valvonta

4.12.2023

STUK 114/0202/2023
JulkinenUudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Lausuntopyyntönnö 9.11.2023 UDELY/2145/2023

Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärvi-Sipoo YVA-ohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa tarkastellaan uutta 400 kilovoltin voimajohtoyhteyttä Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58–66 kilometriä riippuen toteutettavasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Asuin- ja lomarakennuksia sijaitsee alle 100 m etäisyydellä suunnitelluista voimajohdoista 23–32 kappaletta valittavien reittivaihtoehtojen mukaan.

Hankevastaavana toimiva Fingrid Oyj on toimittanut yhteysviranomaisena toimivalle Uudenmaan ELY-keskukselle hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman, josta ELY-keskus pyysi lausuntoa. Säteilyturvallisuuteen liittyvänä lausuntonaan Säteilyturvakeskus (STUK) esittää seuraavan:

Voimajohto aiheuttaa ympärilleen pientaajuisten sähkö- ja magneettikentän. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1045/2018) on vahvistettu väestön altistuksen raja-arvot ja toimenpidetasot näille kentille. Asetusta ei sovelleta sähköturvallisuuslain (1135/2016) vaatimusten mukaisten suurjännitteisten ilmajohtojen, mm. 400 kV ja 110 kV voimajohtojen, aiheuttamaan altistukseen sähkökentälle. Magneettikentän toimenpidetaso 200 μ T ei ylitä voimajohdon allakaan, jossa on suurimmat magneettikentät. Asetus ei siten rajoita oleskelua voimajohdon läheisyydessä eli maa- tai metsätaloustöitä tai virkistyskäyttöä mm. metsästykseseen, sienestykseen ja marjojen poimintaan. Asetus ei myöskään rajoita voimajohdon sijoittamista asuin- tai lomarakennusten läheisyyteen.

Asetus ja sähköturvallisuuslain vaatimukset suojaavat voimajohtojen sähkö- ja magneettikentän välittömiltä haittavaikutuksilta. Voimajohtojen magneettikentällä epäillään kuitenkin olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia. Osa runsaan 40 viime vuoden aikana tehdyistä väestötutkimuksista on antanut viitteitä siitä, että asumisesta voimajohtojen läheisyydessä saattaisi olla terveydellistä haittaa lapsille. Näissä tutkimuksissa on havaittu, että voimajohtojen lähellä asuvilla lapsilla näyttäisi olleen hieman suurempi riski sairastua leukemiaan, kun lapset altistuivat pitkäaikaisesti magneettikentälle, jonka keskimääräinen vuontiheys oli enemmän kuin 0,4 μ T. Solu- ja

Säteilytoiminnan valvonta

4.12.2023

STUK 114/0202/2023
Julkinen

eläinkokeista saadut tulokset eivät ole tukeneet tätä havaintoa. Ei tunneta mekanisme, jolla voimajohdon magneettikenttä aiheuttaisi leukemiaa tai muita syöpiä. Väestötutkimuksissa ei ole voitu osoittaa, että leukemia olisi seurausta altistuksesta magneettikentälle. Väestötutkimuksissa havaittua lievää leukemiariskin kasvua ei ole voitu osoittaa tilastoharhaksi. Voimajohtojen sähkökentällä ei ole todettu olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia.

Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi STUK suosittelee uusien 400 kV ja 110 kV voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylitäisi 0,4 μ T voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa, jos se järkevin toimenpitein on mahdollista. Velvoittavaa estettä ei säteilyturvallisuuksista ole voimajohtojen rakentamiseen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitetyn suunnitelman mukaisesti.

Pasi Orreveteläinen
Laboratorionjohtaja

Tim Toivo
Ylitarkastaja

Laboratorionjohtaja Pasi Orreveteläinen
Ratkaistu 4.12.2023

Ylitarkastaja Tim Toivo
Esitelty 4.12.2023

Uudenmaan ELY-keskus

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Päiväys/Datum

01.12.2023

Dnro/Dnr

TRAFICOM/615991/04.04.05.01/2023

Viite/Referens

UUDELY/2145/2023

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankkeen Hausjärvi - Sipoo ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA)

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt lausuntoa koskien Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohtohankkeen Hausjärvi - Sipoo ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA).

Fingrid Oyj:n 400 kV:n voimajohto välillä Sipoo - Hausjärvi arviointiohjelmassa esitetyt linjaukset VE2 ja VE4 on linjattu Mäntsälä Aero -lentopaikkahankkeen vaikutusalueelle. Lentopaikan ympäristöluvasta on valitettu ja valitusten käsittely on kesken Vaasan hallinto-oikeudessa. Näin ollen voimajohtoreitin ratkaisulla ei pidä vaikuttaa lentopaikan toteuttamiskelpoisuuteen negatiivisesti.

Ilmajohdot ja pylväsrakenteet voivat muodostua lentoesteeksi ja estää lentopaikan toteuttamisen ja mahdollisen lentotoiminnan. Jos näitä kahta vaihtoehtoa viedään eteenpäin, niin johtolinjauksen ehtoihin tulisi lisätä vaatimus toteuttaa linja esterajoituspintojen alueella maajohtolinjana.

Pentinsaari Pietari
Ylijohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 1.12.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.

Aluesuunnittelu/Henri Jutila

Uudenmaan ELY-keskus
UUDELY/2145/2023

Lausunto Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohanketta Hausjärven Puujaalta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Anttilan sähköasemalle koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo.

Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan uuden 400 kV voimajohtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Porvoon Anttilan sähköasemalle. Kalliomäen ja Anttilan välillä yksittäisen 400 kV voimajohdon rakentamisen lisäksi tarkastellaan kahden 400 kV voimajohdon yhteispylväsrakennetta, jolla varaudutaan sähkönsiirtotarpeiden vielä ennakoituakin voimakkaampaan ja nopeampaan kasvuun. Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58–66 kilometriä riippuen toteutuvasta reittivaihtoehdosta. Voimajohdon sijoituessa uuteen maastokäytävään johtoalueen laajennus on pinta-alallisesti laajempi kuin voimajohdon rinnalle sijoitettaessa

Reittisuunnittelussa voidaan hyödyntää kantaverkon nykyisiä voimajohtoalueita hankealueen pohjois- ja eteläosissa. Hankealueen keskiosassa välillä Kalliomäki-Soinila tarkastellaan viittä vaihtoehtoista voimajohtoreittiä sisältäen lisäksi niille sisäiset reittivaihtoehdot Lamminmäen ja Soinilan välillä. Hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, joten sellaista vaihtoehtoa ei tutkita.

Arviointiohjelmassa on asianmukaisesti kuvattu voimassa oleva maakuntakaavatilanne, hankealueelle sijoittuvat maakuntakaavamerkinnot ja merkintöjen määräykset. Ohjelmassa on hyvin kuvattu hankkeen seudullinen merkitys ja tavoitteet.

Ohjelmassa on tunnistettu alustavasti hankkeen merkittävimmät vaikutukset. Vaikutusten arvioinnin ohjelmoinnissa on otettu asiallisesti huomioon maakunnalliset luonnonympäristö- ja kulttuuriympäristöarvot, luonnonvarat, sekä vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja liikenteeseen. Uudenmaan liitto katsoo, että ohjelmassa esitettyä arvioinnin laajuutta voidaan pitää lähtökohtaisesti riittävänä arviointiselostuksen laatimiselle.

Uudenmaan liitolla ei ole muuta lausuttavaa arviointiohjelmasta.

Paula Autioniemi
Va. aluesuunnittelun
vastuualueen johtaja

Kaarina Rautio
Suunnittelupäällikkö

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Väylävirasto
Trafikledsverket

Lausunto

1 (3)

VÄYLÄ/7419/06.00.03/2023

1.12.2023

Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö 9.11.2023 (UUDELY/2145/2023)

Lausunto Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankeen (Hausjärvi-Sipoo) YVA-ohjelmasta

Uudenmaan ELY-keskus on pyytänyt Väylävirastolta lausuntoa Fingrid Oyj:n 400 kilovoltin voimajohtohankeen (Hausjärvi-Sipoo) ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Fingrid Oyj suunnittelee voimajohtoyhteyttä Hausjärven Puujaan ja Porvoon ja Sipoon rajalla sijaitsevan Anttilan sähköaseman välille. Voimajohtoyhteyttä suunnitellaan 400 kilovoltin voimajohtona Puujaalta Hausjärven Kalliomäelle, ja Kalliomäen ja Anttilan välille sähkönsiirtotarpeista riippuen joko 400 kilovoltin voimajohtoyhteys tai 2 x 400 kilovoltin voimajohtoyhteys. Tarkasteltavat johtoreitit sijoittuvat seuraaviin kuntiin: Hausjärvi, Hyvinkää, Mäntsälä, Pornainen, Sipoo ja Porvoo.

Rakennettavan voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 58–66 kilometriä riippuen toteutuvasta voimajohtoreittivaihtoehdosta. Pohjoisessa välillä Puujaa-Kalliomäki sekä etelässä välillä Soinila-Anttila tarkastellaan vain yhtä reittivaihtoehtoa, joka sijoittuu pääasiassa nykyisen voimajohdon viereen samaan maastokäytävään. Kalliomäki-Soinila välillä tarkastellaan kaikkiaan viittä vaihtoehtoista voimajohtoreittiä, johon on sisällytetty sisäiset reittivaihtoehdot Lamminmäen ja Soinilan välillä länsi- ja itäreittinä. Kalliomäen ja Soinilan välillä reittivaihtoehdot sijoittuvat pääasiassa uuteen maastokäytävään.

Hankkeen voimareittivaihtoehdot risteävät useiden teiden ja Riihimäki-Luumäki-radan, Kerava-Lahti-radan ja Kerava-Sköldvik-radan kanssa.

Vaikutuksia liikenteeseen syntyy rakentamisen aikana voimajohtorakenteiden kuljetuksista ja muusta rakentamiseen liittyvästä liikkumisesta. Voimajohtorakenteiden kuljettaminen ei ole edellyttänyt erikoiskuljetuksia aiemmissa hankkeissa. Teiden tai ratojen risteyskohdissa voimajohtorakentamisesta voi aiheutua nopeusrajoituksia tai lyhytaikaisia liikennekatkoja. Tiet ja radat voidaan suojata esimerkiksi johtimia kannattavin telinein. Tarkemmin käytettävät kulkureitit selviävät jatkosuunnittelussa, kun pylväspaikkojen sijoittelu suunnitellaan.

1.12.2023

Liikennevaikutusten arviointi käsittää voimajohdon rakentamisen, käytön ja käytöstä poistamisen aiheuttamien liikennemäärien sekä näiden muun muassa liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin. Tarkastelualue rajautuu lähimpiin teihin ja rautateihin, jotka voimajohto ylittää. Lisäksi arvioinnissa tarkastellaan hankkeen suhde lentoliikenteeseen ja lentoestelupatarve.

Väylävirasto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Rautatiealueella voimalinjojen rakentaminen tapahtuu lunastusluvalla. Lunastusluvan lisäksi voimalinjan rakentaminen rautatietä risteävästi vaatii sopimuksen rautatiealueella työskentelystä (ratalaki 36 §). Sopimuksen yhteydessä varmistetaan turvallinen työskentely ja vastuut rautatien risteämissä. Sähköradan ylityksissä tulee olla vapaata tilaa vähintään 12,4 metriä kiskonselästä lukien. Korkeusvaatimus voi olla tätäkin suurempi, mikäli risteämisen kohdalla on muita ratateknisiä laitteita. Väylävirasto allekirjoittaa ja hyväksyy sähköradan ylitykset voimajohtojen osalta.

Työskenneltäessä ja liikuttaessa rata-alueella ja myös radan suoja-alueella on tarkistettava aina ratatyöluvan tarve. Rautatiealueella ja myös radan suoja-alueella työskenneltäessä ja liikuttaessa on noudatettava Väyläviraston ohjetta Radanpidon turvallisuusohjeet TURO (Väyläviraston ohjeita 40/2022), ohjetta Valtion rataverkon haltijan osaamis- ja pätevyysvaatimukset (Väyläviraston ohjeita 21/2022) sekä tarvittaessa Sähkörataohjeita (Liikenneviraston ohjeita 7/2016). Työn tarvitsemista rautatieliikenteen liikennekatkoista on sovittava erikseen Fintraffic Raide Oy:n liikennesuunnittelun kanssa.

Suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Mikäli johdon rakentamista tai esim. siihen liittyviä kuljetuksia varten tarvitaan joitakin erityisjärjestelyjä, kuten liittymien avartamista tai näkemäalueiden laajentamista, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa. Jos tierakenteiden vahvistamiselle todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella.

1.12.2023

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn. Asian osalta tulee olla yhteydessä Uudenmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle.

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Uudenmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasainen ohje on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut yksikönpäällikkö Laura Yli-Jama ja esitellyt asiantuntija, ympäristö Katri Kallio.

Jakelu	Väyläviraston kirjaamo Uudenmaan ELY-keskuksen kirjaamo										
Tiedoksi	<table><tbody><tr><td>Tuula Säämänen</td><td>Väylävirasto</td></tr><tr><td>Marketta Hyvärinen</td><td>Väylävirasto</td></tr><tr><td>Katja Koskelainen</td><td>Väylävirasto</td></tr><tr><td>Arto Kärkkäinen</td><td>Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue</td></tr><tr><td>Jenni Rautiainen</td><td>Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue</td></tr></tbody></table>	Tuula Säämänen	Väylävirasto	Marketta Hyvärinen	Väylävirasto	Katja Koskelainen	Väylävirasto	Arto Kärkkäinen	Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue	Jenni Rautiainen	Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue
Tuula Säämänen	Väylävirasto										
Marketta Hyvärinen	Väylävirasto										
Katja Koskelainen	Väylävirasto										
Arto Kärkkäinen	Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue										
Jenni Rautiainen	Uudenmaan ELY-keskus, L-vastuualue										

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter.
Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for electronic signatures.
You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Katri Kallio
Allekirjoitusaika	01.12.2023 09:00
Allekirjoittaja	Laura Yli-Jama
Allekirjoitusaika	01.12.2023 10:58

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Fingrid Oy 400 kilovoltin voimajohtohankeen _Hausjärvi-Sipoo_ YVAO Väylävirasto lausunto.pdf
-----------	--

